

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.016.01.2015

P/15/088

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin

T +48 81 461 31 20, F +48 81 461 31 11

llu@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-112, 20-001 Lublin 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer
i tytuł kontroli

P/15/088 – Wykonywanie zadań przez Transportowy Dozór Techniczny

Jednostka
przeprowadzająca
kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Lublinie

Kontrolerzy

Dariusz Barej, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 94537 z dnia 21 lipca 2015 r.
Roman Pajer, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 94536 z dnia 21 lipca 2015 r.

(dowód: akta kontroli, tom I str. 1-4)

Jednostka
Kontrolowana

Transportowy Dozór Techniczny w Warszawie Oddział Terenowy w Lublinie (dalej: TDT Oddział lub Oddział TDT) ul. Wincentego Witosa 1; 20-315 Lublin.

Kierownik jednostki
kontrolowanej

Andrzej Kolasa p.o. Dyrektora Transportowego Dozoru Technicznego.
Kierownikiem Oddziału Terenowego TDT w Lublinie od 9 lutego 2006 r. jest Andrzej Świtek (dalej: „Kierownik TDT”).

(dowód: akta kontroli, tom I str. 5)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działania Oddziału podejmowane w celu zapewnienia bezpiecznej eksploatacji urządzeń technicznych oraz realizację zadań, dotyczących drogowego przewozu towarów niebezpiecznych w latach 2012 – 2015 (I półrocze).

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Oddział posiadał odpowiednie wyposażenie techniczne do prowadzenia badań wynikających z ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorcze technicznym². Rzetelnie sprawdzano kwalifikacje osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne. Oddział na bieżąco aktualizował dane, zawarte w ewidencji funkcjonującej w oparciu o aplikację Transdozór, prowadząc jednocześnie archiwum w wersji papierowej. Zakres badań odbiorczych, okresowych, eksploatacyjnych i kontrolnych dla poszczególnych typów urządzeń, spełniał wymogi prawne³. Badania powypadkowe i poawaryjne przeprowadzano zgodnie z procedurą PJ-06-12⁴. Oględziny czynności, wykonywanych przez inspektorów TDT podczas badań okresowych pięciu urządzeń wykazały, że badania odbyły się zgodnie

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dz. U. z 2013 r., poz. 963 ze zm. (dalej: ustawa o dozorcze technicznym).

³ Rozporządzenie Ministra Transportu z dnia 1 czerwca 2006 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie projektowania, wytwarzania, eksploatacji, naprawy i modernizacji urządzeń transportu lądowego (Dz.U. Nr 106, poz. 717), dalej: „rozporządzenie z 26 czerwca 2006”, rozporządzenie Ministra Transportu z dnia 20 września 2006 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego, jakim powinny odpowiadać urządzenia do napełniania i opróżniania zbiorników transportowych (Dz.U. z 2015, poz. 34), dalej: „rozporządzenie z 20 września 2006 r. w sprawie urządzeń NO”, rozporządzenie Ministra Transportu z dnia 20 października 2006 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie projektowania, wytwarzania, eksploatacji, naprawy i modernizacji specjalistycznych urządzeń transportu ciśnień (Dz. U. z 2014 r., poz. 1465), dalej: „rozporządzenie z dnia 20 października 2006 r.”, rozporządzenie Ministra Transportu z dnia 20 września 2006 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie projektowania, wytwarzania, eksploatacji, naprawy i modernizacji specjalistycznych urządzeń transportu ciągłego i bliskiego (Dz. U. Nr 178, poz. 1320), dalej: „rozporządzenie z 20 września 2006 r.”, rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 października 2003 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie eksploatacji niektórych urządzeń transportu bliskiego (Dz. U. Nr 193, poz. 1890), dalej: „rozporządzenie z 29 października 2003 r.”.

⁴ Postępowanie w przypadku awarii oraz nieszczęśliwych wypadków przy eksploatacji urządzeń technicznych.

z warunkami technicznymi dozoru technicznego, ustalonymi dla poszczególnych urządzeń. Również oględziny badań doraźnych wybranych do kontroli sześciu urządzeń, dla których decyzja zezwalająca na eksploatację utraciła ważność, wykazały, że wycofane urządzenia miały stosowne oznaczenia, zapisy w książkach stwierdzały wyłączenie urządzeń z eksploatacji, a użytkownicy złożyli oświadczenia o wyłączeniu urządzeń z eksploatacji. Wykorzystywane przez inspektorów TDT przyrządy pomiarowe posiadały ważne świadectwa wzorcowania. Opłaty z tytułu nadzoru naliczono prawidłowo, zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Gospodarki z 26 listopada 2010 r. w sprawie wysokości opłat za czynności jednostek dozoru technicznego⁵. Oddział prowadził windykację należności za przeprowadzone badania rzetelnie i w zakresie, jaki wyznaczony został przez „Procedurę procesu windykacji wierzytelności, zasad i trybu umarzania wierzytelności TDT”⁶.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały w szczególności na:

- 1) braku bieżącego monitorowania terminów ważności decyzji zezwalających na eksploatację urządzeń technicznych,
- 2) niewystawianiu decyzji dopuszczających do eksploatacji (lub niedopuszczających) dla urządzeń typu ZB (*Zbiorniki cystern drogowych do transportu towarów niebezpiecznych wg ADR*), co stanowiło naruszenie art. 18 ust. 1 i 2 ustawy o dozorze technicznym,
- 3) niepodjęciu przewidzianych w art. 63 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o dozorze technicznym działań i niezawiadomieniu odpowiednich organów o eksploatacji urządzenia technicznego wbrew decyzji o wstrzymaniu eksploatacji (wyciąg narciarski) oraz eksploatacji urządzenia do napełniania i opróżniania cystern gazem propan-butan bez stosownej decyzji,
- 4) braku gwarancji jednolitości postępowania w zakresie sprawdzania kwalifikacji wymaganych przy obsłudze i konserwacji urządzeń technicznych, w szczególności w odniesieniu do zasad oceny wyników egzaminów.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przygotowanie organizacyjne Oddziału TDT do realizacji zadań

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z § 5 załącznika do rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 1 marca 2001 r. w sprawie nadania statutu Transportowemu Dozorowi Technicznemu⁷, w skład TDT wchodził m.in. Oddział Terenowy TDT z siedzibą w Lublinie.

Realizowane przez Oddział TDT zadania określono w regulaminie organizacyjnym TDT, stanowiącym załącznik do zarządzenia nr 48/2013 Dyrektora Transportowego Dozoru Technicznego z dnia 20 grudnia 2013 r. w sprawie utraty mocy obowiązującego regulaminu organizacyjnego z dnia 21 lipca 2010 r. ze zm. i wprowadzenia nowego regulaminu organizacyjnego w Transportowym Dozorze Technicznym. Od 1.01.2014 r. obejmowały one w szczególności: wykonywanie dozoru technicznego nad eksploatowanymi specjalistycznymi urządzeniami transportu ciągłego i bliskiego, urządzeniami transportu bliskiego, urządzeniami transportu linowego oraz specjalistycznymi urządzeniami ciśnieniowymi; wydawanie decyzji administracyjnych w sprawach wynikających z wykonywania dozoru technicznego nad urządzeniami technicznymi; prowadzenie ewidencji

⁵ Dz. U. Nr 229, poz. 1502 ze zm.

⁶ Zarządzenie nr 2 Dyrektora TDT z dnia 3.01.2012 r., zarządzenie nr 46 Dyrektora TDT z 25.09.2012 r., zarządzenie nr 34 Dyrektora TDT z 27.10.2014 r.

⁷ Dz. U. z 2015 r. poz. 3 (dalej „TDT”).

eksploatowanych urządzeń technicznych; sprawdzanie kwalifikacji osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne, osób wykonujących czynności spawania, lutowania oraz przeróbki plastycznej i obróbki cieplnej w toku wytwarzania, naprawy i modernizacji urządzeń technicznych oraz wytwarzania elementów stosowanych do wytwarzania, naprawy lub modernizacji tych urządzeń; uzgadnianie programów szkolenia osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne; ustalanie wymagań technicznych w zakresie projektowania, wytwarzania, napraw, modernizacji i eksploatacji oraz opracowywanie projektów warunków technicznych dozoru technicznego dla urządzeń technicznych; uzgadnianie wymagań technicznych dla importowanych urządzeń technicznych oraz materiałów i elementów stosowanych do budowy, napraw i modernizacji tych urządzeń; prowadzenie działań windykacyjnych.

(dowód: akta kontroli, tom I str. 6-38)

W Oddziale TDT, według stanu na koniec roku: 2012 zatrudnionych było 20 osób, 2013 – 19, 2014 – 20, a na koniec I półrocza 2015 r. - 20 osób. W latach 2012-2015 (I półrocze) zatrudnionych było odpowiednio 15, 15, 17 i 17 pracowników specjalistycznych (inspektorów), którzy posiadali wykształcenie wyższe techniczne. Dla wybranego losowo miesiąca maja 2015 r., kontrola wykazała, że Oddział był w stanie rzetelnie wykonać przeprowadzone badania. Inspektorzy Oddziału TDT w ramach prowadzonej działalności dozorowej wykonali łącznie 1213 badań, co przy 20 dniach roboczych oznaczało średnio 4,04 badania na jednego inspektora dziennie. Analizując miesięczną ewidencję pracy za m-c maj 2015 r. dla poszczególnych inspektorów stwierdzono, że średnia statystyczna ilość wykonanych przez nich badań mieściła się w przedziale od 0,15 do 6,9 badania na dobę na jednego inspektora. Duża rozbieżność wynikała z faktu, iż część inspektorów przypisana została do wykonywania również innych czynności dozoru technicznego, np.: uzgadnianie dokumentacji – 3 osoby; kontrola zakładów uprawnionych –

4 osoby; przeprowadzanie egzaminów kwalifikacyjnych – 7 osób, kontrola stacji kontroli pojazdów – 4 osoby; wystawianie świadectw do przewozu towarów niebezpiecznych – 3 osoby. Organizacja pracy Oddziału TDT wymagała też stałej obecności 1 inspektora w celu wydawania świadectw dopuszczenia pojazdów do przewozu towarów niebezpiecznych. Podział pracy dla poszczególnych inspektorów wynikał z posiadanych przez nich uprawnień oraz przypisanych nim powyższych dodatkowych czynności. W maju 2015 r. oddelegowanych zostało dwóch inspektorów (D.G i A. W.) do pracy na terminalu LNG w Świnoujściu. Analizę ilości badań wykonanych przez inspektora w ciągu jednego dnia, przeprowadzono dla wybranych losowo urządzeń, tj. żurawi, suwnic, dźwigników, wózków jezdniowych. Na podstawie ewidencji czasu pracy w maju 2015 r. ustalono, że maksymalna liczba badań, wykonanych przez jednego inspektora wynosiła: 4 dla żurawi zamontowanych na pojazdach kolejowych (w dniu 8 maja); 2 dla suwnic (w dniu 15 oraz 26 maja); 1 szt. dla dźwigników (29 maja); 1 szt. dla wózków jezdniowych podnośnikowych (26 maja). Biorąc pod uwagę ustalone podczas oględzin czasy trwania badań okresowych dla tych urządzeń⁸ należy ocenić, że wykonane przez inspektorów badania techniczne były możliwe do przeprowadzenia w wymaganym zakresie bez przekraczania nominalnego czasu pracy inspektora.

⁸ Oględziny dźwignika do podnoszenia pojazdów kolejowych trwały 1 godzinę 47 minut, wózka jezdniowego podnośnikowego – 1 godzinę 26 minut, suwnicy bramowej 10T – 1 godzinę 50 minut, suwnicy bramowej 5T – 1 godzinę 31 minut, żurawia na pojeździe kolejowym – 1 godzinę 35 minut, wysięgnika do rozprowadzania mieszanki betonowej – 2 godziny 45 minut, wózka jezdniowego podnośnikowego – 2 godziny 34 minuty.

Uzyskane uprawnienia oraz wykształcenie inspektorów TDT miało zastosowanie do wykonywania dozoru technicznego nad urządzeniami⁹. Wg stanu na dzień 30.06.2015 r. przyrost specjalności dozorowanych w badanym okresie kształtował się następująco: w roku 2012 wzrost o 9 uprawnień; w 2013 wzrost o 8 uprawnień; w 2014 r. wzrost o 5 uprawnień oraz w I półroczu 2015r. wzrost o 3 uprawnienia dozоровe. Największa liczba pracowników specjalistycznych (14 osób) posiadała uprawnienia z zakresu dozoru nad zbiornikami stałymi i przenośnymi z wyjątkiem zbiorników transportowych (w ruchu kolejowym, drogowym oraz w żegludze morskiej i śródlądowej), które stanowiły większość zarejestrowanych urządzeń (ok. 57%). Najmniej uprawnień pracownicy specjalistyczni Oddziału TDT posiadali na urządzenia takie jak: wytwornice acetyleny (jedno uprawnienie); odbiory materiałów i wyrobów hutniczych (dwa uprawnienia). Kierownik Oddziału TDT wyjaśnił, że *zakres posiadanych uprawnień przez pracowników specjalistycznych (inspektorów) jest dostosowany do potrzeb oddziału i na chwilę obecną zabezpiecza rzetelne wykonywanie zadań. Natomiast kierując pracowników do zdobywania nowych uprawnień zwracał uwagę m.in. na: potrzebę zapewnienia dozoru nad wszystkimi urządzeniami; konieczność zastąpienia pracowników w przypadkach nieobecności; kontynuację nabywania uprawnień.* Zakres czynności dla Kierownika Oddziału TDT został określony przez Dyrektora TDT, natomiast dla inspektorów TDT zakresy te zostały zatwierdzone przez Kierownika Oddziału TDT. W przydzielonych zakresach czynności zawarto: obowiązki pracownicze; zakres uprawnień dozоровych, zakres uprawnień odbiorczych; zakres obowiązków na stanowisku pracy; dodatkowe upoważnienia i uprawnienia oraz zakres odpowiedzialności.

(dowód: akta kontroli, tom I str. 37-74, 81, 455-509)

W okresie objętym kontrolą, pracownicy Oddziału TDT realizujący bezpośrednio zadania dozoru technicznego uczestniczyli w szkoleniach zewnętrznych, prowadzonych m.in. przez Instytut Spawalnictwa w Gliwicach oraz w szkoleniach wewnętrznych, przeprowadzanych przez TDT w formie konferencji z seminariami. Tematyka szkoleń dotyczyła m.in. badań wizualnych (kursy VT1, VT2); szkoleń dla międzynarodowych inżynierów inspektorów spawalniczych (kursy IWI); transportu towarów niebezpiecznych; bezpiecznej pracy na wysokości dla pracowników inżynieryjno-technicznych (instruktaż praktyczny). Ustalono, że w latach 2012-2015 (I półrocze) szkoleniami objęto wszystkich pracowników, w tym także nowo przyjmowanych. Ponadto, w szkoleniach prowadzonych przez Kierownika Oddziału TDT lub wyznaczonego pracownika ds. Systemu Zapewnienia Jakości uczestniczyli wszyscy inspektorzy TDT. Tematyka tych szkoleń obejmowała bieżącą działalność Oddziału TDT, w tym m.in. zagadnienia dotyczące procedur postępowania w działalności dozоровej.

Tematem szkoleń dotyczących pozyskania nowych uprawnień był w roku: 2012 - dozór techniczny nad urządzeniami służącymi do podawania płynnego betonu zamontowanymi na pojazdach drogowych oraz dozór nad zbiornikami transportowymi w ruchu drogowym, kolejowym oraz żegludze śródlądowej; 2013 - dozór techniczny nad urządzeniami transportu bliskiego takimi jak: koleje linowe, wyciągi narciarskie i zjeżdźalnie grawitacyjne oraz dozór nad urządzeniami do napełniania i opróżniania zbiorników transportowych jak również dozór zbiornikami transportowymi (w ruchu kolejowym, drogowym i żegludze

⁹ Dźwigi (3 inspektorów), dźwignice (7 inspektorów), koleje linowe (3 inspektorów), kotły parowe i wodne (3 inspektorów), urządzenia służące do podawania pod ciśnieniem płynnego betonu zamontowane na pojazdach drogowych-RB (5 inspektorów), urządzenia do napełniania i opróżniania zbiorników transportowych UNO (8 inspektorów), wyciągi narciarskie (4 inspektorów), wytwornice acetyleny (1 inspektor), zbiorniki magazynowe (6 inspektorów), zbiorniki stałe i przenośne (13 inspektorów), zjeżdźalnie grawitacyjne (4 inspektorów), zbiorniki transportowe (9 inspektorów).

śródlądowej); 2014 - dozór nad urządzeniami do napełniania i opróżniania zbiorników transportowych oraz dozór nad zbiornikami bezciśnieniowymi lub niskociśnieniowymi do magazynowania materiałów trujących, żrących lub ciekłych zapalnych a także dozór nad zbiornikami stałymi i przenośnymi; 2015 (I półrocze) - dozór techniczny nad urządzeniami transportu bliskiego, takimi jak dźwignice oraz dozór techniczny nad urządzeniami ciśnieniowymi, takimi jak kotły parowe i wodne. W wyniku przeprowadzonych szkoleń nowe uprawnienia dozоровe uzyskało w roku: 2012 - 9 pracowników specjalistycznych; 2013 - 4 pracowników specjalistycznych; 2014 - 4 pracowników specjalistycznych; 2015 (I półrocze) - 3 pracowników specjalistycznych.

(dowód: akta kontroli, tom I str. 40, 75-80, 454)

W latach objętych kontrolą pracownicy zatrudnieni w Oddziale TDZ posiadali upoważnienie do wydawania w imieniu Dyrektora TDT decyzji administracyjnych w sprawach należących do zakresu działania TDT.

Kierownik Oddziału TDT w ramach udzielonego pełnomocnictwa posiadał upoważnienie do wydawania decyzji administracyjnych, postanowień i zaświadczeń oraz załatwiania spraw w imieniu Dyrektora TDT, związanych z działalnością TDT na terenie działania Oddziału Terenowego TDT w Lublinie. W przypadku nieobecności Kierownika Oddziału TDT, dwóch wyznaczonych pracowników (tj. D. P. i A. W.) posiadało upoważnienie do podpisywania świadectw dopuszczenia pojazdów do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych.

Dodatkowo inspektorzy TDT upoważnieni zostali przez Dyrektora TDT do wydawania decyzji administracyjnych, o których mowa w art. 14 ust. 1 i art. 18 ust. 1-3 ustawy o dozorcze technicznym, w zakresie zgodnym z posiadanymi uprawnieniami. Stwierdzono, że w latach objętych kontrolą uprawnienia do wykonywania czynności dozоровych posiadało 17 pracowników specjalistycznych, którym zostało udzielone pełnomocnictwo w zakresie: urządzeń ciśnieniowych takich jak: kotły parowe i wodne, zbiorniki stałe i przenośne z wyjątkiem zbiorników transportowych (w ruchu kolejowym, drogowym oraz żegludze morskiej i śródlądowej), wytwornic acetyleny; urządzeń transportu bliskiego takich jak: dźwignice, dźwigi, koleje linowe, wyciągi narciarskie i zjeżdżalnie grawitacyjne; urządzeń do transportu i magazynowania towarów niebezpiecznych takich jak: zbiorniki transportowe (w ruchu kolejowym, drogowym oraz żegludze śródlądowej), urządzeń do napełniania i opróżniania zbiorników transportowych, zbiorniki bezciśnieniowe lub niskociśnieniowe do magazynowania materiałów trujących, żrących lub ciekłych zapalnych; urządzeń służących do podawania pod ciśnieniem płynnego betonu zamontowanych na pojazdach drogowych.

(dowód: akta kontroli, tom I str. 82-119)

W kontrolowanym okresie, Oddział TDT był wyposażony w urządzenia/przyrządy umożliwiające wykonywanie badań i pomiarów wymaganych przed wydaniem decyzji o zezwoleniu na eksploatację urządzeń¹⁰.

(dowód: akta kontroli, tom I str. 120-124)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

¹⁰ Do eksploatacji, wg stanu na dzień 27.07.2015 r., dopuszczony został następujący sprzęt posiadający ważne świadectwo wzorcowania: szczelinomierze (3 szt.), spoinomierz (3 szt.), stoper (2 szt.), lupa podświetlana (2 szt.), suwmiarka (11 szt.), manowakuometr (1 szt.), wakuometr (2 szt.), manometr (8 szt.), grubościomierz (7 szt.), wzorzec do grubościomierza (13 szt.), ultrametr (3 szt.), wzorzec do ultrametru (6 szt.), luksomierz (2 szt.), lusterko podświetlane (4 szt.), multigas (2 szt.), detektor gazu (2 szt.), poziomica elektryczna (1 szt.), lusterko inspekcyjne (3 szt.), wzorzec grubości (17 szt.), niwelator (1 szt.), dalmierz laserowy (5 szt.), eksplozometr (1 szt.), przymiar wstęgowy (17 szt.), endoskop (2 szt.), poziomica elektroniczna (1 szt.), zestaw niwelacyjny „GEOMATIX” (2 szt.), boroskop (2 szt.), suwmiarka (8 szt.), ciśnieniomierz (38 szt.), pirometr (1 szt.), lupa (2 szt.), wzorzec stalowy (3 szt.), grubościomierz ultradźwiękowy (1 szt.), przymiar półsłotywny (1 szt.), sekundomierz (2 szt.), dalmierz (2 szt.), manometr (1 szt.), endoskop (3 szt.), macka zegarowa (3 szt.).

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Wykonywanie dozoru technicznego i wydawanie decyzji związanych z dozorem technicznym.

Opis stanu
faktycznego

2.1. Ewidencja dozorowanych urządzeń prowadzona była w formie elektronicznej. Aplikacja o nazwie „Transdзор TDT”, (dalej: „aplikacja Transdзор” lub „system”) zawierała informacje o urządzeniach wprowadzonych do ewidencji TDT, użytkownikach urządzeń technicznych¹¹, umożliwiała generowanie wniosków o wystawienie rachunku za wykonane czynności dozoru technicznego¹².

Liczba urządzeń objętych dozorem technicznym przez Oddział wg stanu na 30.06.2015 r. wyniosła łącznie 13.209 sztuk (5.696 bez uwzględnienia zbiorników hamulcowych). W roku 2012 Oddział przyjął do ewidencji 1.476 urządzeń i skreślił z ewidencji 930 (odpowiednio 1.056 i 324 urządzenia bez zbiorników hamulcowych), w roku 2013 – przyjęło 1.354 urządzeń i skreślono z ewidencji 962 (odpowiednio 982 i 292 urządzenia bez zbiorników hamulcowych), w 2014 - 1.167 urządzeń i skreślono 500 (odpowiednio 808 i 229 urządzeń bez zbiorników hamulcowych), w 2015 r. (według stanu na dzień 30.06.2015 r.) przyjęło pod dozór 467 urządzeń i skreślono 163 (odpowiednio 297 i 77 urządzeń bez zbiorników hamulcowych).

(dowód: akta kontroli tom II str. 16-47, tom III str. 397-400, 402-405)

Liczba urządzeń, dla których minął termin ważności decyzji (wg stanu na dzień 30.06.2015 r.) wyniosła łącznie 1859, z czego urządzenia SUT – 21 (1,1%), UTB – 47 (2,5%), SUC 1.776 (95,5%), UTL - 15 (0,8%). Według stanu na dzień 30.06.2015 r. urządzenia nieposiadające ważnej decyzji stanowiły 14% wszystkich urządzeń dozorowanych przez Oddział.

(dowód: akta kontroli II str. 383-399, tom IV str. 1-10, 104-111)

Analiza 50 urządzeń wybranych losowo (co 30 urządzenie) spośród bazy obejmującej 1848 urządzeń, dla których upłynęła ważność decyzji (wygenerowane w TDT w Warszawie), wykazała, że w bazie znalazły się dwa urządzenia posiadające ważne badania okresowe¹³, co oznaczało, że aplikacja w tym zakresie nie działała prawidłowo. Generowane wykazy wszystkich urządzeń, dla których upłynął termin ważności były obciążone błędami i wymagały weryfikacji danych elektronicznych przy użyciu dokumentacji źródłowej.

(dowód: akta kontroli tom II str. 1-6, tom III str. 193-364, 365-392)

¹¹ Nazwa przedsiębiorstwa, forma prowadzenia działalności gospodarczej, dane kontaktowe, wykaz osób upoważnionych do reprezentowania przedsiębiorcy, dane o wykonanych i planowanych badaniach urządzeń technicznych (rodzaj badania, zakres badania, data wykonania badania, terminy i zakres następnych badań), rachunkach (fakturach) wystawionych dla użytkowników urządzeń technicznych. Dostęp do aplikacji umożliwiał przeglądarki internetowe po autoryzacji pracownika TDT. W bazie danych znajdowały się następujące informacje o urządzeniach technicznych: nr ewidencyjny nadany przez TDT, producent urządzenia, nr fabryczny, rok produkcji, forma dozoru technicznego, parametry techniczne (ciśnienie, pojemność, udźwig, liczba podłączeń), data rejestracji, data wyrejestrowania, numery pism.

¹² Wniosek zawierał następujące informacje: numer wniosku, data wystawienia wniosku, data sprzedaży (data wykonania czynności dozoru technicznego), dane identyfikacyjne użytkownika urządzenia technicznego, dane identyfikacyjne płatnika, uwagi (dane istotne dla użytkownika - zleceńodawcy czynności dozoru technicznego takie jak: nr pisma użytkownika, nr pisma TDT, inne okoliczności określające podstawy wykonanych czynności dozoru technicznego), imię i nazwisko inspektora TDT wykonującego czynności, imię i nazwisko osoby akceptującej wniosek, szczegółowy zakres wykonanych czynności z podaniem numeru ewidencyjnego TDT i kosztów dodatkowych (czas dojazdu, koszty dojazdu).

¹³ Pozycja w bazie nr 300, nr ewidencyjny urządzenia 21ZA-1348, protokół z badania z 19.12.2014 r. i decyzja z dnia 19.12.2014 r. ważna do 28.02.2017 r., rachunek roczny nr TDT-2-521/RA-R/2014 z dnia 25.02.2014 r. na łączną kwotę 35.283 zł; pozycja w bazie nr 1380, nr ewidencyjny urządzenia 21ZH-3856, protokół z badania i decyzja z dnia 11.02.2013 r., ważna do 29.02.2016 r., rachunek roczny nr TDT-2-273/RA-R/2013 z dnia 8.02.2013 r. na łączną kwotę 13.752 zł.

Oddział aktualizował dane zawarte w ewidencji na podstawie wniosków otrzymywanych od użytkowników urządzeń technicznych w przypadku przyjęcia tych urządzeń lub ich wykreślenia z ewidencji TDT. Ponadto, inspektorzy TDT wykonujący badania urządzeń na bieżąco wprowadzali dane dotyczące przeprowadzanych badań (data badania, wynik badania, zakres badania, terminy następnych badań).

(dowód: akta kontroli tom II str. 7-15)

Kierownik Oddziału wyjaśnił, że aplikacja *Transdozór* nie ma możliwości generowania wykazu urządzeń technicznych bez aktualnych badań technicznych. Informatycy TDT są w stanie wygenerować wykaz Excel, który jednak wymaga dodatkowej weryfikacji. Dlatego też, w celu potwierdzenia „statusu” danego urządzenia niezbędne jest zweryfikowanie z dokumentacją techniczną, która znajduje się w Oddziałach Terenowych TDT. W przypadku braku możliwości uzyskania informacji od użytkownika o aktualnym stanie urządzenia, dla którego decyzja zezwalająca na eksploatację utraciła ważność, inspektorzy wykonywali badania doraźne kontrolne mające na celu sprawdzenie przestrzegania przepisów o dozorcze technicznym. W 2013 r. w wyniku działań inspektorów Oddziału doprowadzono do uaktualnienia stanu 23 urządzeń (pięć urządzeń użytkownicy wyrejestrowali, 15 urządzeń zostało zbadanych, w trzech przypadkach ustalono, że właściciel nie eksploatuje urządzenia), w roku 2014 przeprowadzono dwa badania doraźne kontrolne urządzeń dla którego decyzja zezwalająca na eksploatację utraciła ważność.

(dowód: akta kontroli tom II str. 1-6, tom IV str. 104-111)

Po kontroli wewnętrznej Oddziału¹⁴, przeprowadzonej w dniach 2 - 4.09.2013 r. przez TDT w Warszawie, Kierownik Oddziału zobowiązał się do monitorowania badań urządzeń, bez ważnych decyzji zezwalających na ich eksploatację. W terminie do 15 dnia każdego miesiąca dwóch wyznaczonych inspektorów miało przekazywać informacje o urządzeniach z przeterminowanymi badaniami do Kierownika Oddziału bądź kierującego zespołem zamiejscowym i rozesyłać do ich właścicieli pisma informujące o tym fakcie oraz konsekwencjach eksploatacji urządzeń bez ważnych decyzji.

(dowód: akta kontroli tom IV str. 70-80)

Analiza 50 urządzeń wybranych losowo spośród bazy obejmującej 1848 urządzeń, dla których upłynęła ważność decyzji (wygenerowane w TDT w Warszawie), wykazała, że: w bazie znalazły się dwa urządzenia posiadające ważne badania okresowe. Spośród wylosowanych urządzeń, Oddział w dziewięciu przypadkach podjął działania, polegające na wysłaniu do użytkowników pism w sprawie braku ważnej decyzji, z czego w trzech przypadkach przeprowadzone zostały badania, w pozostałych Oddział nie podjął żadnych działań.

Oprócz dwóch przypadków (ważne badania okresowe) przyczyną, dla której urządzenia znalazły się w bazie był brak wniosku użytkownika o przeprowadzenie badań. Kierownik TDT wyjaśnił, że w przypadku stwierdzenia używania urządzenia po upływie terminu określonego decyzją (...) informowano użytkowników o konieczności rejestracji i badań wszystkich urządzeń technicznych będących w ich posiadaniu i podlegających dozorcze technicznemu. Zwracano również uwagę na upływające terminy badań urządzeń. W przypadku, zidentyfikowania urządzenia, bez ważnej decyzji zezwalającej na eksploatację, inspektor informował użytkownika o braku możliwości eksploatacji tego urządzenia oraz o konieczności przygotowania urządzenia do badań i zgłoszenia do TDT. Brak przepisów prawa, uniemożliwia

¹⁴ Wyjaśnienia z dnia 14.10.2013 r. znak TDT.200-0921-1-3338/13, dotyczące ustaleń zawartych w Protokole nr TDT-K-7/2013.

wymuszenie na użytkowniku, obowiązku zgłoszenia urządzenia do Oddziału, w celu wykreślenia z ewidencji. Według art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorze technicznym¹⁵ wykonywanie dozoru technicznego przez jednostki dozoru technicznego nie zwalnia projektujących, wytwarzających, eksploatujących, naprawiających i modernizujących urządzenia techniczne od odpowiedzialności za jakość i stan tych urządzeń, mające wpływ na ich bezpieczną pracę, zgodnie z przepisami o dozorze technicznym i przepisami szczególnymi.

(dowód: akta kontroli str. tom II 7-15)

Ogłędziny czynności dozoru technicznego wykonywanych przez inspektorów TDT, dotyczące badań okresowych, przeprowadzone w dniach 29.07.2015 r., 3.08.2015 r., 6.08.2015 r., 7.08.2015 r. i 19.08.2015 r., wykazały, że w trzech przypadkach (29.07.2015 r., 3.08.2015 r., 7.08.2015 r.) inspektorzy TDT wykonywali czynności związane wyłącznie z badaniem okresowym urządzeń, które zostały zgłoszone we wnioskach. W trakcie oględzin przeprowadzanych 19.08.2015 r. inspektor TDT zwrócił uwagę przedstawicielowi użytkownika, że w przedsiębiorstwie PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Zakład Linii Kolejowych w Lublinie, są urządzenia bez ważnej decyzji na eksploatację. W czasie godzinnej próby statycznej wózka sprawdził urządzenia znajdujące się w hali maszyn i ich numery ewidencyjne TDT, przedstawiciel użytkownika oświadczył, że urządzenia te są po remoncie i są przygotowywane do badań okresowych. Podczas oględzin przeprowadzanych w dniu 6.08.2015 r. oprócz urządzenia, które było poddane badaniu okresowemu, oględzinami objęto trzy urządzenia (21DC-262, 21DD-66 i 21DD-65), dla których upłynęła ważność decyzji (Przedsiębiorstwo Napraw Infrastruktury Spółka z o.o. w upadłości likwidacyjnej w Warszawie, szczegółowy opis w punkcie 2.3.9. niniejszego wystąpienia). W każdym przypadku stwierdzono, że urządzenia były wycofane z eksploatacji.

(dowód: akta kontroli tom III str. 1-127)

Według wyjaśnienia Kierownika Oddziału, przyczyny skreślenia urządzeń z ewidencji prowadzonej w Oddziale były następujące: pisemny wniosek eksploatującego, wniosek nowego właściciela urządzenia o zarejestrowanie urządzenia, w związku z uzyskanymi informacjami od organu egzekucyjnego o nieprzewodzeniu przez dłużnika działalności i braku ruchomości (zarejestrowanego w TDT urządzenia).

(dowód: akta kontroli tom II str. 7-15)

2.2. Urządzenia techniczne w prowadzonej przez Oddział ewidencji (prowadzonej w aplikacji Transdozór) ujmowane były tylko na wniosek użytkownika.

W latach 2012-2015 w ramach współpracy z innymi instytucjami, Oddział ujawnił jeden przypadek użytkowania urządzeń bez ważnej decyzji dopuszczającej do eksploatacji oraz jeden przypadek obsługi urządzeń NO prowadzonej przez osoby, które nie posiadały kwalifikacji potwierdzonych przez TDT.

(dowód: akta kontroli tom II str. 7-15)

Kierownik Oddziału w sprawie działań podejmowanych dla objęcia dozorem wszystkich eksploatowanych urządzeń wyjaśnił, że głównym narzędziem służącym do monitorowania objętych dozorem urządzeń, jest ewidencja prowadzona w aplikacji Transdozór oraz w archiwum w formie papierowej. Rejestracja urządzeń odbywa się na pisemny wniosek użytkownika, który zgłaszając urządzenie składa dwa komplety dokumentacji. (...) Inspektorzy Oddziału informują użytkowników o konieczności rejestracji i zmianach w przepisach. Informacje te przekazywane są najczęściej w trakcie wykonywania badań urządzeń u eksploatujących. Oddział współpracuje z zakładami uprawnionymi do przygotowania urządzeń technicznych

¹⁵ Dz. U. z 2015 r., poz. 1125.

do badań wykonywanych przez inspektorów. Zwraca się szczególną uwagę na informowanie zakładów uprawnionych o wszelkich zmianach dotyczących wykonywania czynności dozoru technicznego wynikających ze zmian w przepisach oraz rodzajach urządzeń podlegających dozorowi technicznemu (...).

(dowód: akta kontroli tom IV str. 104-111)

2.3. W roku 2012 inspektorzy Oddziału przeprowadzili 8.696 badań (3.556 z wyłączeniem zbiorników w układach hamulcowych). Na jednego zatrudnionego inspektora przypadało średnio 580 badań (237 z wyłączeniem zbiorników w układach hamulcowych). W roku 2013, w 2014 i na 30.06.2015 r. przypadało średnio odpowiednio 671 (259); 681 (217); 287 (91) badań. Wyniki analizy miesięcznej ewidencji pracy inspektorów OT TDT w maju 2015 r. omówiono w punkcie 1 (Przygotowanie organizacyjne Oddziału TDT do realizacji zadań) niniejszego wystąpienia.

(dowód: akta kontroli tom II str. 16-48, tom III str. 393-410, tom IV str. 112-127)

2.3.1. Analiza dokumentacji odbiorczych 10 urządzeń¹⁶ SUT wykazała, że zgłoszenia wpływające do TDT zawierały wniosek o przeprowadzenie badania i dopuszczenie do eksploatacji z podaniem typu, numeru fabrycznego, terminu badań, do zgłoszeń nie dołączano dokumentów (dwa komplety dokumentów dołączano do wniosków o rejestrację). Protokoły z badania zawierały zapis, że badanie wykonywane jest na wniosek z podaniem daty wniosku i numeru (jeżeli posiadał). Na podstawie dokumentacji i zapisów w protokołach ustalono, że zakres badań odbiorczych obejmował sprawdzenie zgodności zainstalowania urządzenia z instrukcją eksploatacji, przeprowadzenie prób przeciążeniowych zgodnie z § 5 ust. 2 rozporządzenia z 20 września 2006 r. Dokumentacja urządzeń SUT znajdująca się w Oddziale spełniała wymogi, określone w § 2 ust. 3 rozporządzenia z dnia 20 września 2006 r.

(dowód: akta kontroli tom II str. 337-382)

2.3.2. Dokumentacja zgłoszeniowa dotycząca 10 urządzeń UTB¹⁷ znajdująca się w Oddziale TDT, spełniała wymogi § 4 ust. 2 i § 5 ust. 2 pkt 7, 8 i 11 rozporządzenia z 29 października 2003 r. Komplet złożonej przez użytkownika dokumentacji pozostawał w Oddziale. Oddział nie skorzystał z możliwości § 22 ust. 2 rozporządzenia z 29 października 2003 r. i nie ustalił dodatkowych zasad dotyczących ograniczenia zakresu dokumentów jakie powinny pozostać w aktach TDT w przypadku badań odbiorczych urządzeń UTB.

(dowód: akta kontroli tom II str. 251-252, 293-336)

Protokoły jako podstawę prawną przeprowadzonych badań wskazywały rozporządzenie z dnia 29 października 2003 r. Kierownik Oddziału, wyjaśnił, że *inspektorzy przeprowadzają badania odbiorcze, okresowe i doraźne (nadzwyczajne) z uwzględnieniem wymagań dotyczących poszczególnych grup urządzeń UTL, SUT, SUC, UTB, NO, określonych w rozporządzeniach¹⁸, ze względu na dużą*

¹⁶ Analizą objęto cztery urządzenia zarejestrowane w TDT w 2012 r., dwa w 2013 i cztery w 2015 r.: przyciągarka wagonów VT-PW 1600-008 nr ewidencyjny 21DP13, przyciągarka wagonów VT-PW 1600-008, nr ewidencyjny 21DP14, przyciągarka pojazdów kolejowych nr ewidencyjny 21DP-11, przyciągarka pojazdów kolejowych nr ewidencyjny 21DP-12, żuraw na pojeździe kolejowym F510AF.26 (15T) nr ewidencyjny 21DC-256, żuraw na pojeździe kolejowym F510AF.26 (15 ton) nr ewidencyjny 21DC-257, żuraw na pojeździe kolejowym, typ CR FP/E o udźwigu 990 kg nr ewidencyjny 21DC-272, 21DC-273, 21DC-274, 21DC-275.

¹⁷ Mały dźwig towarowy BKG 100.30/9, nr ewidencyjny 21DA-47, dźwig osobowy hydrauliczny HOH-630-T2/T2-P nr 21DA-46, suwnica bramowa przetaczana ręcznie, bramowa Q-1,6T nr 21DB-199, suwnica bramowa kontenerowo hakowa Q – 40/50 T, 21DB-198, urządzenie do przemieszczania osób niepełnosprawnych typ Vimec V65, nr 21DU-1, urządzenie do przemieszczania osób niepełnosprawnych typ Vimec V65, nr 21DU-3, urządzenie do przemieszczania osób niepełnosprawnych typ Vimec V65, nr 21DU-2, platforma pionowa hydrauliczna typ SIRIO dla osób niepełnosprawnych nr 21DU-8, wózek jezdniowy podnośnikowy 50L 7A nr 21DR-68, wózek jezdniowy podnośnikowy nr 21DR-73.

¹⁸ rozporządzenie Ministra Transportu z dnia 20 września 2006 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie projektowania, wytwarzania, eksploatacji, naprawy i modernizacji specjalistycznych urządzeń transportu ciągłego

liczbę różnego rodzaju urządzeń i ich typów oraz wynikającą z tego różnorodność przeprowadzanych czynności, nie jest możliwe sprecyzowanie uniwersalnego zakresu treści protokołu z badania. W przypadku badań zakończonych wynikiem negatywnym, wskazywane są przyczyny tego wyniku.

(dowód: akta kontroli tom III str. 411-412)

2.3.3. Analizą objęto trzy urządzenia UTL zarejestrowane w TDT w 2013 r., pozostałe urządzenia objęte badaniem zostały zarejestrowane w 2012 r. (sześć) i w 2014 r. (jedno)¹⁹. Pisemne zgłoszenia wpływające do TDT zawierały prośbę o przeprowadzenie badania i dopuszczenie do eksploatacji z podaniem typu urządzenia, jego numeru fabrycznego i ewidencyjnego. Do zgłoszeń nie dołączano dokumentów. We wszystkich badanych przypadkach, dokumenty rejestracyjne w dwóch kompletach dołączano do składanych wcześniej wniosków o rejestrację. Protokoły z badania zawierały zapis, że badanie wykonywane jest na wniosek z podaniem daty wniosku i numeru (jeżeli posiadał). Dokumentacja zawierała pisma świadczące o uzgodnieniu dokumentacji technicznej dla poszczególnych urządzeń z wymaganiami, określonymi w rozporządzeniu Ministra Transportu z dnia 1 czerwca 2006 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie projektowania, wytwarzania, eksploatacji, naprawy i modernizacji urządzeń transportu linowego, ze wskazaniem formy dozoru technicznego (we wszystkich wypadkach w formie dozoru pełnego). Dokumentacja załączona do wniosku o rejestrację znajdująca się w Oddziale zawierała dokumenty wymienione w § 3 ust. 3 oraz § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Transportu z dnia 1 czerwca 2006 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie projektowania, wytwarzania, eksploatacji, naprawy i modernizacji urządzeń transportu linowego. Do protokołów z badania dołączano poświadczenia wykonania badania i prawidłowości montażu, inwentaryzację powykonawczą obiektu budowlanego, oświadczenia kierownika budowy o wykonaniu robót zgodnie z projektem budowlanym i ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane²⁰. Inspektorzy TDT mierzyli prędkość jazdy wyciągów narciarskich, porównując z dokumentacją techniczno-ruchową. W pięciu przypadkach odnotowano w protokołach przeprowadzone badania odbiorcze (próby funkcjonowania UTL w zainstalowanej wersji montażowej, sprawdzenie prędkości jazdy, zgodność

i bliskiego, 2) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2012 r. w sprawie rodzajów urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1468), 3) rozporządzenie Ministra Transportu z dnia 20 października 2006 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie projektowania, wytwarzania, eksploatacji, naprawy i modernizacji specjalistycznych urządzeń ciśnieniowych, 4) rozporządzenie Ministra Transportu z dnia 1 czerwca 2006 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie projektowania, wytwarzania, eksploatacji, naprawy i modernizacji urządzeń transportu linowego, 5) rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 28 grudnia 2001 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego, jakim powinny odpowiadać dźwigniki (Dz. U. z 2002 r. Nr 4, poz. 43), 6) rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki społecznej z dnia 29 października 2003 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie eksploatacji niektórych urządzeń transportu bliskiego, 7) rozporządzenie Ministra Transportu z dnia 20 września 2006 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego, jakim powinny odpowiadać urządzenia do napełniania i opróżniania zbiorników transportowych, 8) rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 lipca 2003 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie eksploatacji niektórych urządzeń ciśnieniowych (Dz. U. Nr 135, poz. 1269).

¹⁹ Wyciąg narciarski o wysokim prowadzeniu liny typ WM-22, nr ewidencyjny 22DM15. Pisemne zgłoszenie wpłynęło w dniu 20.01.2012 r., Wyciąg narciarski o niskim prowadzeniu liny, nr ewidencyjny 22DN-10, pisemne zgłoszenie wpłynęło w dniu 20.01.2012 r., Wyciąg narciarski o wysokim prowadzeniu liny typ WM-22, nr ewidencyjny 22DM14, pisemne zgłoszenie wpłynęło w dniu 20.01.2012 r., Przenośnik taśmowy do przemieszczania osób typ PTL-100/T nr ewidencyjny 22DX-2, pisemne zgłoszenie wpłynęło w dniu 12.01.2012 r., Kolej linowa krzesłkowa wieloosobowa typ SBF – 4, sezonowa nr ewidencyjny 22DK-1, dwa komplety dokumentacji Kolei linowej dołączono do złożonego w dniu 2.01.2012 r. wniosku o rejestrację, Wyciąg narciarski bezpodporowy o niskim prowadzeniu liny typ BJ-300/II nr ewidencyjny 21DN-36, pisemne zgłoszenie wpłynęło w dniu 21.09.2012 r., Kolej linowa wisząca, okrężna ze stałymi (nie odłączalnymi) krzesłami 4-osobowymi typ SLF 4p 2012, z niskim prowadzeniem liny, nr ewidencyjny 22DK-2, pisemne zgłoszenie wpłynęło w dniu 15.01.2013 r., Wyciąg narciarski dla narciarzy przemieszczających się po wodzie, system 2.0, nr ewidencyjny 22DM16, pisemne zgłoszenie wpłynęło w dniu 19.08.2013 r., Wyciąg narciarski śniegowy typ B-400 z wysokim prowadzeniem liny nr ewidencyjny 21DM-32, pisemne zgłoszenie wpłynęło w dniu 19.08.2013 r., Przenośnik taśmowy M 48 o ruchu ciągłym do przemieszczania osób ze sprzętem narciarskim nr ewidencyjny 22DX-3, dwa komplety dokumentacji przenośnika taśmowego (nr seryjny SKD 19104) dołączono do złożonego w dniu 16.12.2014 r. wniosku o rejestrację.

²⁰ Dz. U. z 2013 r., poz. 1409 ze zm.

dokumentacji technicznej ze stanem faktycznym w warunkach śniegowych oraz zweryfikowanie w sposób praktyczny aktualności instrukcji ewakuacji kolei linowej). W pięciu przypadkach nie odnotowano w protokołach zakresu przeprowadzonych badań odbiorczych²¹, wskazano właściwe rozporządzenie w sprawie warunków dozoru technicznego (wyjaśnienie w tej sprawie zamieszczono w punkcie 2.3.2.).

(dowód: akta kontroli tom II str. 253-282, 383-399, tom IV str.1-51)

2.3.4. Analizą objęto 10 dokumentacji odbiorczej urządzeń²² do napełniania i opróżniania zbiorników transportowych, zarejestrowanych w TDT w 2013 r. Według zapisów w protokołach, inspektorzy TDT przeprowadzali badanie budowy z osprzętem, rewizje zewnętrzne, próby ciśnieniowe oraz badania zgodnie z zatwierdzoną dokumentacją. Dokumentacja dotycząca rejestracji urządzeń NO odpowiadała przepisom § 47 rozporządzenia Ministra Transportu z dnia 20 września 2006 r. w sprawie urządzeń NO.

(dowód: akta kontroli tom II str. 283-292, tom IV str. 62-69)

2.3.5. Analiza dokumentów²³ wykazała, że badania okresowe urządzeń UTL, w trzech przypadkach zostały przeprowadzone zgodnie z wyznaczonymi terminami w protokołach odbiorczych. W pozostałych sześciu wypadkach badania okresowe przeprowadzono po upływie dwóch do siedmiu miesięcy od terminu wyznaczonego po badaniu odbiorczym. Przedsiębiorcy nie wnioskowali do TDT o przeprowadzenie badań tych urządzeń. W jednym przypadku (Przenośnik taśmowy M 48 o ruchu ciągłym do przemieszczania osób ze sprzętem narciarskim nr ewidencyjny 22DX-3) termin badania okresowego nie upłynął, ponieważ został wyznaczony na październik 2015 r. (protokół odbiorczy z dnia 22.12.2014 r.). Ustalone formy dozoru i terminy badań były zgodne z określonymi w warunkach technicznych dozoru określonych w załączniku do rozporządzenia z 1 czerwca 2006 r. Nie wystąpiły przypadki zmiany formy dozoru w okresie eksploatacji urządzenia. Protokoły badań okresowych zawierały zapisy dotyczące przeprowadzanych przez inspektorów TDT badań i dołączonych do dokumentacji załączników - protokoły pomiarów elektrycznych, protokoły badania lin, przeglądu konserwatorskiego (dziennie, miesięczne, roczne), protokoły badań technicznych, informacje o kwalifikacjach osób konserwujących i obsługujących.

(dowód: akta kontroli str. tom II 383-399, tom IV str. 1-49)

Badania okresowe urządzeń SUC w trzech przypadkach zostały przeprowadzone zgodnie z wyznaczonymi terminami w protokołach odbiorczych. W dwóch przypadkach badania okresowe nie zostały przeprowadzone. Przedsiębiorcy nie wnioskowali do TDT o przeprowadzenie badań tych urządzeń. W pięciu przypadkach termin badania okresowego nie upłynął, ponieważ został wyznaczony na kwiecień 2016 i 2018 r. Ustalone formy dozoru i terminy badań były zgodne z określonymi w warunkach technicznych dozoru określonych w załączniku do rozporządzenia z 20 września 2006 r. Nie wystąpiły przypadki zmiany formy dozoru w okresie eksploatacji urządzenia. Protokoły zawierały zapisy o przeprowadzonych rewizjach zewnętrznych, próbach ciśnieniowych i szczelności, pomiarach elektrycznych. Protokoły zawierały zapisy zobowiązujące do prowadzenia dokumentacji eksploatacyjnej (dziennik obsługi i dziennik konserwacji) oraz do posiadania uprawnień kwalifikacyjnych osób obsługujących wydanych przez TDT.

²¹ Wyciąg narciarski o wysokim prowadzeniu liny typ WM-22, nr ewidencyjny 22DM14, Przenośnik taśmowy do przemieszczania osób, nr ewidencyjny 22DX-2, wyciąg narciarski śniegowy typ B-400 z wysokim prowadzeniem liny nr ewidencyjny 21DM-32, wyciąg narciarski dla narciarzy przemieszczających się po wodzie, nr ewidencyjny 22DM16, przenośnik taśmowy M 48 o ruchu ciągłym do przemieszczania osób ze sprzętem narciarskim nr ewidencyjny 22DX-3.

²² Urządzenia do napełniania i opróżniania zbiorników transportowych o następujących numerach ewidencyjnych: cystern samochodowych; 21ZN – 404, 21ZN – 408, 21ZN – 407, 21ZN – 405, cystern kolejowych; 21ZN – 422, 21ZN – 421, 21ZN – 420, 21ZN – 419, 21ZN – 418, filtracyjnego agregatu pompowo-pomiarowego FA2PP-1500S; 21ZN – 411.

²³ Wykorzystano dokumentację dotyczącą trybu i zasad zgłaszania urządzeń do eksploatacji.

(dowód: akta kontroli tom II str. 283-292)

Badania okresowe urządzeń UTB w czterech przypadkach przeprowadzono zgodnie z wyznaczonymi terminami w protokołach odbiorczych (lub z kilkudniowym opóźnieniem), a w jednym z trzymiesięcznym opóźnieniem od terminu wyznaczonego po badaniu odbiorczym. W trzech przypadkach badania okresowe nie zostały przeprowadzone. Przedsiębiorcy nie wnioskowali do TDT o przeprowadzenie badań tych urządzeń. W dwóch przypadkach termin badania okresowego nie upłynął, ponieważ został wyznaczony na rok 2016. Ustalone formy dozoru i terminy badań były zgodne z określonymi w warunkach technicznych dozoru określonych w załączniku do rozporządzenia z 29 października 2003 r. Nie wystąpiły przypadki zmiany formy dozoru w okresie eksploatacji urządzeń. Według zapisów w protokołach, inspektorzy TDT przeprowadzali próby przeciążeniowe, ruchowe, sprawdzali: zapisy w książce konserwacji, karty pomiaru zużycia elementów nośnych, uprawnienia osób konserwujących i obsługujących urządzenia, na równi i bez uwag inspektorzy TDT traktowali uprawnienia wydane przez TDT i UDT (protokół z 14.03.2014 r., nr ewidencyjny urządzenia 21DA-46 dźwig osobowy uprawnienie nr K/13/00026/10 i M-E TDT/02-0087/13).

(dowód: akta kontroli tom II str. 293-336, tom III str. 412-417, tom IV str. 104-111)

Badania okresowe urządzeń SUT w dwóch przypadkach przeprowadzono zgodnie z wyznaczonymi terminami w protokołach odbiorczych, w czterech przypadkach z opóźnieniem od czterech do ośmiu miesięcy, od terminu wyznaczonego po badaniu odbiorczym, w czterech termin badania okresowego nie upłynął, ponieważ został wyznaczony na rok 2016. Ustalone formy dozoru i terminy badań były zgodne z określonymi w warunkach technicznych dozoru określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia z 20 września 2006 r. Nie wystąpiły przypadki zmiany formy dozoru w okresie eksploatacji urządzeń. Według zapisów w protokołach, inspektorzy TDT przeprowadzali próby ruchowe, z obciążeniem, sprawdzano działanie urządzeń zabezpieczających (sygnalizacja świetlna i akustyczna, urządzenia awaryjnego zatrzymywania, wyłączników krańcowych) sprawdzali: uprawnienia osób konserwujących i obsługujących urządzenia, karty pomiarów, weryfikowano zapisy w książce konserwacji. Protokoły zawierały zapis o użytych urządzeniach pomiarowych z podaniem numeru.

(dowód: akta kontroli tom II str. 337-382)

Z analizy dokumentacji badań okresowych urządzeń UTL, SUC, UTB i SUT pozostających pod nadzorem Oddziału wynika, że Oddział nie podejmował żadnych działań zmierzających do ustalenia, czy urządzenia w okresie nieważnej decyzji zezwalającej na eksploatację były użytkowane, czy też nie, nie przeprowadzono w tym zakresie badań doraźnych kontrolnych, nie monitorowano ważności decyzji.

Kierownik Oddziału wyjaśnił, że w przypadku wymienionych urządzeń nie podejmował żadnych działań zmierzających do ustalenia, czy w okresie nieważnej decyzji zezwalających na eksploatację, urządzenia te były eksploatowane, czy też nie. Nie monitorowano ważności tych decyzji, nie przeprowadzano badań doraźnych kontrolnych. Stąd brak wiedzy, czy przedsiębiorcy eksploatowali te urządzenia, czy też nie. Duża liczba urządzeń znajdujących się pod nadzorem Oddziału, uniemożliwia przeprowadzenie badań doraźnych kontrolnych każdego z nich. Ponadto system Transdózor nie posiada funkcji automatycznego śledzenia i wychwytywania urządzeń o przeterminowanych badaniach. Drugą przyczyną braku działań było wykonywanie badań jedynie na wniosek właściciela lub użytkownika urządzeń, w przypadku gdy urządzenia te były eksploatowane bezawaryjnie, bezwypadkowo.

(dowód: akta kontroli tom III str. 411-417, tom IV str. 228)

W ocenie NIK działania dotyczące monitoringu ustalonych przez TDT terminów kolejnych badań były niewystarczające. Wykorzystywany przez Oddział system informatyczny nie umożliwiał generowania wykazu urządzeń, dla których upłynął termin ważności decyzji zezwalających na eksploatację, nie podejmowano jednak innych działań umożliwiających dyscyplinowanie przedsiębiorców wykorzystujących te urządzenia.

2.3.6. Oględzinami objęto czynności dozoru technicznego, wykonywane przez inspektorów TDT podczas badań okresowych przeprowadzanych u pięciu użytkowników²⁴ (na pisemny wniosek użytkownika urządzenia). We wszystkich przypadkach inspektorzy TDT dokonali sprawdzenia kwalifikacji osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne, osoby obsługujące i konserwujące urządzenia posiadały stosowne zaświadczenia uprawniające. Wszystkie czynności wykonywane przez inspektorów TDT były zgodne z warunkami technicznymi dozoru technicznego, ustalonymi dla poszczególnych urządzeń. Weryfikowano wydane wcześniej decyzje i protokoły badań pod kątem ewentualnych zaleceń. Oględziny wykazały, że inspektorzy TDT w trakcie badań okresowych i nadzwyczajnych kontrolnych, każdorazowo weryfikowali zapisy w książkach konserwacji, dotyczące wymiany takich części jak: linka gaszenia silnika, filtr oleju, filtr paliwa i powietrza w wózku jezdniowym podnośnikowym, wymiana styków i stycznika głównego w suwnicy, wymiana elementu rurociągu w urządzeniu do podawania betonu (rura nr 5). Wymiany były dokonywane przez osoby uprawnione, nie były uzgadniane z Oddziałem, ponieważ ich wymiana mieściła się w czynnościach konserwacyjnych urządzeń, nie przenosiły obciążeń, nie mieściły się w katalogu urządzeń wymienionych w § 23 ust. 2 rozporządzenia z 20 września 2006 r., w § 24 ust. 2 rozporządzenia z 29 października 2003 r. w sprawie UTB i w § 23 ust. 2 rozporządzenia 1 czerwca 2006 r. w sprawie UTL.

Wymiana rury w urządzeniu do podawania betonu nie wymagała uzgodnienia z TDT, została wymieniona na nową, zgodnie z punktem VIII.3 (Elementy rurociągów przesyłowych urządzenia Rb – wymiana na nowe) „Warunków technicznych dla urządzeń służących do podawania pod ciśnieniem płynnego betonu zamontowanych na pojazdach drogowych”, publikowanych na stronie internetowej TDT. W wózku jezdniowym podnośnikowym, nr ewidencyjny 21DR-34, przed badaniem okresowym osoby uprawnione dokonały naprawy silnika, po badaniu okresowym użytkownik otrzymał decyzję zezwalającą na eksploatację. Wszystkie używane do badania przez inspektorów TDT przyrządy pomiarowe posiadały ważne świadectwa wzorcowania.

(dowód: akta kontroli str. tom III str. 1-192, 418-421)

Na podstawie przekazanej przez Oddział ewidencji urządzeń bez ważnych badań technicznych, ustalono, że u poszczególnych użytkowników, u których przeprowadzano oględziny znajdowały się następujące ilości urządzeń nieposiadających ważnej decyzji zezwalającej na eksploatację: w PKP Cargo S.A. Wschodni Zakład Spółki – 70 urządzeń, w Terminalu Przeładunkowym Spółka z o.o. Plac Tadeusza Kościuszki 45, 22-460 Szczepleszyn – 13 urządzeń,

²⁴ 1) w PKP Cargo S.A. Wschodni Zakład Spółki ul. Macieja Rataja 15, 12-270 Lublin, Sekcja Chelmu ul. Kolejowa 99 - Dźwignik do podnoszenia pojazdów kolejowych typ 4x25 (nr ewidencyjny 21DE-33) oraz Wózek jezdniowy podnośnikowy z mechanicznym napędem podnoszenia typ DV1792 (nr ewidencyjny 21DR-44) – w dniu 29.07.2015 r., 2) w Terminalu Przeładunkowym Spółka z o.o. Plac Tadeusza Kościuszki 45, 22-460 Szczepleszyn - Suwnica ogólnego przeznaczenia z napędem innym niż ręczny, bramowa, typ Q5T (nr ewidencyjny 21DB-154) oraz Suwnica ogólnego przeznaczenia z napędem innym niż ręczny, bramowa, typ Q10T (nr ewidencyjny 21DB-157) w dniu 3.08.2015 r., 3) w Przedsiębiorstwie Napraw Infrastruktury Spółka z o.o. w upadłości likwidacyjnej w Warszawie - Żuraw na pojeździe kolejowym ŻH-5A (nr ewidencyjny 21DC-229) – 6.08.2015 r., 4) w MARTINEX Firma Ogólnobudowlana – Urządzenie do podawania płynnego betonu, zamontowane na pojeździe drogowym MK28.4Z/115RH, PB607L o numerze ewidencyjnym 21RB-22 – 7.08.2015 r., 5) w PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Zakład Linii Kolejowych w Lublinie ul. Okopowa 5, 20-022 Lublin w dniu 19.08.2015 r. Wózek jezdniowy podnośnikowy z mechanicznym napędem podnoszenia typ RAK 7A (nr ewidencyjny 21DR-34) w dniu 19.08.2015 r.

w Przedsiębiorstwie Napraw Infrastruktury Spółka z o.o. w upadłości likwidacyjnej w Warszawie – 77 urządzeń, w PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. – 21 urządzeń. MARTINEX Firma Ogólno-Budowlana nie występowała w przekazanej bazie.

(dowód: akta kontroli tom II str. 259-282)

2.3.7. Oddział posiadał zbiór procedur, dotyczących przeprowadzania badań poszczególnych typów urządzeń. Na przykład procedura PJ-06-03 dotyczyła badania urządzeń transportu bliskiego i ciągłego i określała m.in. sposób przeprowadzania badań typu, badań odbiorczych, okresowych i doraźnych, a następnie dokumentowania tych badań.

(dowód: akta kontroli tom III str. 1-192)

2.3.8. Analizą objęto 10 badań nadzwyczajnych eksploatacyjnych²⁵ urządzeń UTL przeprowadzonych przez Oddział w okresie objętym kontrolą. Zakres badań doraźnych eksploatacyjnych tych urządzeń był zgodny z § 23 ust. 3 rozporządzenia z dnia 1 czerwca 2006 r., natomiast w przypadku urządzeń SUC, przeprowadzono rewizję zewnętrzną i próby szczelności zgodnie z § 17 ust. 2 pkt 3 i 4 rozporządzenia z 20 października 2006 r. Przyczyną badań wymienionych urządzeń była ponowna rejestracja, zmiana lokalizacji, wymiana części (bębna, liny nośnej). W protokołach odnotowano przeprowadzone badania (dynamiczne próby przeciążeniowe, sprawdzenie obowiązującej dokumentacji, sprawdzenie zaświadczeń kwalifikacyjnych osób konserwujących i obsługujących, rewizje zewnętrzne i próby szczelności).

(dowód: akta kontroli tom II str. 7-15, 173-209)

Analiza 10 badań nadzwyczajnych kontrolnych²⁶ urządzeń typu UTL, SUC, SUT i UTB, przeprowadzonych przez Oddział w okresie objętym kontrolą wykazała, że wszystkie badania zostały przeprowadzone na wniosek użytkownika. Wszystkie protokoły zawierały opis przeprowadzonych badań. Zakres badań doraźnych kontrolnych urządzeń UTL był zgodny z § 23 ust. 3 rozporządzenia z dnia 1 czerwca 2006 r. W ramach kontroli urządzeń SUC, przeprowadzono rewizję zewnętrzną i próby szczelności zgodnie z § 17 ust. 2 pkt 3 i 4 rozporządzenia z 20.10.2006 r. Zakres badań doraźnych kontrolnych urządzeń SUT odpowiadał § 24 ust. 2 rozporządzenia z dnia 20 września 2006 r. Zakres badań doraźnych kontrolnych urządzeń UTB odpowiadał § 26 ust. 2 rozporządzenia z dnia 29 października 2003 r. Przyczyną badań wymienionych urządzeń było m.in. odroczenie rewizji okresowej, zbadanie urządzeń zabezpieczających.

(dowód: akta kontroli tom II str. 210-233)

2.3.9. Oględziny czynności wykonywanych przez inspektorów TDT podczas badań doraźnych kontrolnych sześciu urządzeń, dla których decyzja zezwalająca na eksploatację utraciła ważność wykazały, że: żuraw kolejowy EDK 300/5, nr ewidencyjny 21DC-262 (data utraty ważności decyzji - 1.04.2015 r.) znajdował się na bocznicy kolejowej, oznaczony tablicą informacyjną o treści „Urządzenie wycofane z użytkowania”, nie stwierdzono oznak użytkowania, jako przyczynę wycofania z eksploatacji w dzienniku konserwacji podano brak obsługi. Do czasu utraty ważności decyzji, wykonywano przeglądy i konserwację, wciągnik SJ 4,5, nr

²⁵ 21DP-10 przeciągarka wagonów TR-354 (UTL), 5.12.2012 r., 21DP-10 przeciągarka wagonów TR-354 (UTL), 28.11.2013 r., 22DK-1 kolej linowa krzeselkowa, (UTL), 21DN-36 wyciąg narciarski beznapędowy (UTL), 21DB-202 suwnica bramowa ogólnego przeznaczenia (UTL), 21DB-204 suwnica bramowa ogólnego przeznaczenia (UTL), 21DN-33 wyciąg narciarski beznapędowy (UTL), 21ZA-1684 zbiornik stały (SUC), 21ZE-7754 zbiornik sprężonego powietrza (SUC), Wszystkie badania wykonano na wniosek użytkownika.

²⁶ Nr ewidencyjny 21ZE-7603 zbiornik sprężonego powietrza (SUC), 21KG-67 kocioł cieczowy Vitoplex 300 (SUC), 21KG-53 kocioł cieczowy GT 307 (SUC), 21DC-72 żuraw kolejowy EK 1000/4 (SUT), 22DX-2 przenośnik do przemieszczania osób ze sprzętem narciarskim (UTL), 21DW-03 wciągarka hydrauliczna (SUT), 21DD-42 wciągnik (UTB), 21DD-47 wciągnik z napędem mechanicznym (UTB), 21DR-56 wózek jezdniowy podnośnikowy (UTB), 21DF-38 podest ruchomy załadowniczy (UTB).

ewidencyjny 21DD-66 i wciągnik elektryczny T, nr ewidencyjny 21DD-65 data utraty ważności decyzji w obu przypadkach - 31.05.2013 r., urządzenia znajdowały się w hali maszyn, oznaczone tablicą informacyjną o treści „Urządzenie wycofane z eksploatacji”, okablowanie z mechanizmem sterującym było podwieszone pod sufitem, co uniemożliwiało korzystanie z urządzeń, jako przyczynę wycofania z eksploatacji – w dzienniku konserwacji podano brak obsługi, urządzenia przestały być eksploatowane w czerwcu 2011 r. miesiąc po przeglądzie okresowym, wózek podnośnikowy czołowy, akumulatorowy WW-1207, nr ewidencyjny 21DR-72, data utraty ważności decyzji - 28.02.2015 r., urządzenie znajdowało się w hali magazynowej bocznicy kolejowej, brak oznak użytkowania (pokaźne warstwy kurzu zalegające na urządzeniu), jako przyczynę wycofania z eksploatacji – w dzienniku konserwacji podano brak ważnej rewizji, do czasu utraty ważności decyzji wykonywano przeglądy i konserwację, urządzenie do transportu osób niepełnosprawnych V65, nr ewidencyjny 21DU-4 (peron nr 1) i 21DU-5 (peron nr 2), data utraty ważności decyzji - 28.02.2015 r., urządzenia były zainstalowane przy schodach w przejściu podziemnym na peronie nr 1 i 2 Stacji PKP w Świdniku, były zamknięte na kłódkę z łańcuchem, brak oznak użytkowania, jako przyczynę wycofania z eksploatacji – w dzienniku konserwacji podano, że platforma nr 21DU-4 ma uszkodzony mechanizm podnoszenia ramion, a platforma nr 21DU-5 ma uszkodzone ramiona i przycisk „Stop” (zapis z 27.03.2015 r.). Do czasu utraty ważności decyzji, wykonywano przeglądy i konserwację. Inspektorzy podczas oględzin nie stwierdzili oznak eksploatacji. Użytkownicy oświadczyli na piśmie, że wycofali urządzenia z eksploatacji.

(dowód: akta kontroli tom IV str. 81-103)

2.3.10. Według wyjaśnienia Kierownika Oddziału dla badań nadzwyczajnych powypadkowych i poawaryjnych w latach 2012-2015 nie stwierdzono przypadków niestosowania się do obowiązku zawiadamiania TDT o niebezpiecznym uszkodzeniu urządzenia lub nieszczęśliwym wypadku związanym z jego eksploatacją.

(dowód: akta kontroli tom IV str. 104-111, 128-130)

„Rejestr awarii i wypadków” w roku 2012 zawierał 11 zapisów dotyczących awarii i wypadków, w roku 2013 – siedem, w roku 2014 – 12, do dnia 30.06.2015 r. - pięć. Analizą objęto wszystkie sprawy prowadzone w tym zakresie przez Oddział. Wszystkie badane urządzenia (w okresie objętym kontrolą) w chwili wypadku lub awarii miały ważne badania dopuszczające do eksploatacji.

W roku 2012 Oddział prowadził osiem spraw²⁷ (cztery wypadki i cztery awarie), dwie zostały niesklasyfikowane jako awarie i wypadki, jedna przekazana do innego Oddziału. W roku 2013 Oddział prowadził pięć spraw²⁸ (trzy wypadki i dwie awarie). W roku 2014 sześć spraw²⁹ prowadzonych było w Oddziale (dwa wypadki i cztery awarie). W roku 2015 prowadzono trzy sprawy³⁰ (dwa wypadki i jedna awaria). We wszystkich przypadkach użytkownicy zawiadomili Oddział o zaistniałych wypadkach

²⁷ Nr ewidencyjny 21ZN-134 urządzenie do napełniania i opróżniania zbiorników transportowych, nr ewidencyjny 22DM-10 wyciąg narciarski o wysokim prowadzeniu liny, nr ewidencyjny 21ZB-1971 zbiornik cysterny drogowej, nr ewidencyjny 14ZB-2618 zbiornik cysterny drogowej, nr ewidencyjny 21ZB-1760 cysterna drogowa do przewożenia materiałów niebezpiecznych, nr ewidencyjny 21DB-178 suwnica bramowa, nr 14ZF-527 - cysterna drogowa do przewożenia materiałów sypkich, nr 11ZB-5150 cysterna drogowa do przewożenia materiałów niebezpiecznych

²⁸ Nr ewidencyjny 22DM-10 wyciąg narciarski o wysokim prowadzeniu liny, nr ewidencyjny 21ZB-5186 zbiornik cysterny drogowej, nr ewidencyjny 21ZO-12, 21ZO-14 i 21ZO-15 cysterny przenośne do przewożenia materiałów niebezpiecznych, zbiornik LPG.

²⁹ Nr ewidencyjny 21ZB-2124 samochód ciężarowy cysterna drogowa, nr ewidencyjny 22ZB-892 naczepa ciężarowa - cysterna drogowa do przewożenia materiałów niebezpiecznych, nr ewidencyjny 21DC-48 żuraw kolejowy EDK-80/2, nr ewidencyjny 22DZ-1 zjeżdżalnia grawitacyjna, nr ewidencyjny 21ZF-496 cysterna do przewożenia materiałów sypkich, nr 11ZB-4242 samochód ciężarowy cysterna drogowa.

³⁰ Nr ewidencyjny 21ZN-262 przyczepa ciężarowa cysterna drogowa, nr ewidencyjny 22DM-11 wyciąg narciarski dla narciarzy przemieszczających się po śniegu, nr ewidencyjny 53ZB-957 zbiornik cysterny drogowej do przewożenia materiałów niebezpiecznych.

i awariach. Dyrektor TDT lub Kierownik Oddziału powoływali komisję ds. analizy przyczyn wypadku, złożoną z pracowników TDT. W roku 2012 w sześciu przypadkach badania zakończyły się wynikiem negatywnym (zakaz eksploatacji), a w dwóch przypadkach pozytywnym. W roku 2013 w dwóch przypadkach badania zakończyły się wynikiem pozytywnym, w pozostałych negatywnym (zakaz eksploatacji). W roku 2014 w czterech przypadkach badania zakończyły się wynikiem negatywnym (zakaz eksploatacji), a w dwóch przypadkach pozytywnym. W roku 2015 wszystkie badania zakończyły się wynikiem negatywnym. Sporządzano protokoły z ustalenia przyczyn wypadku i proponowano działania zapobiegawcze, zgodnie z procedurą PJ-06-12. W przypadku urządzeń do przewożenia towarów niebezpiecznych, powoływano komisję do spraw analizy przyczyn awarii lub wypadku, przeprowadzano badania, z których sporządzano protokoły. Komplet dokumentów dotyczących wypadku lub awarii wysyłano do TDT w Warszawie. Po przeprowadzeniu badań poawaryjnych lub powypadkowych urządzeń typu ZB (Zbiorniki cystern drogowych do transportu towarów niebezpiecznych wg ADR), Oddział sporządzał protokoły z badania (z wynikiem pozytywnym lub negatywnym), nie wystawiał natomiast decyzji dopuszczających do eksploatacji (lub niedopuszczających) dla tych urządzeń.

Według art. 14 ust. 1 oraz art. 18 ust. 1 i 2 w zw. z art. 44 ust. 1 pkt 3 ustawy o dozorcze technicznym, urządzenia techniczne objęte dozorem technicznym (zbiorniki w tym cysterny wykorzystywane w ruchu kolejowym, drogowym i żegludze śródlądowej) mogą być eksploatowane tylko na podstawie decyzji zezwalającej na ich eksploatację, wydanej przez organ właściwej jednostki dozoru technicznego.

Kierownik Oddziału wyjaśnił, że *po wystawieniu protokołu z negatywnym wynikiem badania, nie podejmowano działań w odniesieniu do wydanych świadectw dopuszczenia pojazdu ADR. Umowa Europejska dotycząca międzynarodowego przewozu towarów niebezpiecznych - ADR sporządzona w Genewie dnia 30 września 1957 r. w dziale 9.1.3 dotyczącym świadectw dopuszczenia³¹, jak również ustawa o przewozie towarów niebezpiecznych³², w przypadku negatywnego wyniku badania, nie przewiduje możliwości cofnięcia czy uchylecia przez Dyrektora TDT wydanego świadectwa, ani też nie określa odpowiednich przesłanek do stwierdzenia nieważności takiego świadectwa.*

(dowód: akta kontroli tom III str. 411-415, tom IV str. 144-233, 388-395)

Dokumentacja Oddziału dotycząca wypadków i awarii, które miały miejsce w latach 2012-2015, nie zawierała pism świadczących o udostępnianiu innym organom np. odpowiedzialnym za bezpieczeństwo w ruchu. Procedura PJ-06-12 również takich czynności nie przewidywała. Zgłoszenia awarii i wypadków dokonywali użytkownicy urządzeń. Kierownik Oddziału wyjaśnił, że *ustawa o dozorcze technicznym, jak również ustawy o przewozie towarów niebezpiecznych nie nakłada na TDT obowiązku przekazywania innym organom ww. informacji.*

(dowód: akta kontroli tom II str. 234-250, tom III str. 413-417)

2.3.11. Kierownik Oddziału wyjaśnił, że *w latach 2012 - 2015 (do 30.06.2015 r.) nie stwierdzono przypadków utrudniania inspektorom TDT wykonywania badań i czynności sprawdzających poprzedzających wydanie decyzji zezwalającej na eksploatację urządzeń technicznych.*

(dowód: akta kontroli tom IV str. 131-143)

2.4. Prawidłowość naliczania opłat z tytułu dozoru nad eksploatowanymi urządzeniami do dnia 30.11.2014 r. kontroler NIK sprawdził na podstawie: rocznego rachunku nr TDT-2-48/RA-R/2014 z 13.01.2014 r. na kwotę 27.512 zł,

³¹ Dz. U. z 2015 r., poz. 882.

³² Dz. U. Nr 227, poz. 1367 ze zm. (dalej: ustawa o przewozie towarów niebezpiecznych).

zawierającego 270 pozycji, rocznego rachunku nr TDT-2-510/RA-R/2014 z 18.02.2014 r. na kwotę 158.151 zł, zawierającego 994 pozycje. Stawki w złotych wyszczególnione w rachunkach były uzależnione od parametrów poszczególnych urządzeń (m.in. pojemności, udźwigu, liczby podłączeń) oraz formy dozoru (pełny, ograniczony) i były zgodne z załącznikiem do rozporządzenia Ministra Gospodarki z 26 listopada 2010 r. w sprawie wysokości opłat za czynności jednostek dozoru technicznego³³, Kontroler NIK sprawdził wyrejestrowane w roku 2013 urządzenia typu ZE i ZN (26 sztuk), czy nie zostały ujęte w rachunku nr TDT-2-48/RA-R/2014 z 13.01.2014 r. Zgodnie z § 2 ust. 4 ww. rozporządzenia w sprawie wysokości opłat za czynności jednostek dozoru technicznego, wyrejestrowane urządzenia techniczne, wycofane z eksploatacji (od lutego do września 2013 r.) otrzymały stawkę zerową opłaty rocznej. Kontroler NIK sprawdził rachunek za 2014 r. nr TDT-2-484/RA-R/2014 z 3.02.2014 r., wystawiony dla przedsiębiorstwa, które w tym samym roku w dniu 3.01.2014 r. zarejestrowało urządzenie 21DM-32 (wyciąg narciarski o wysokim prowadzeniu liny z orczykiem), urządzenie to nie zostało wykazane w rachunku rocznym z 3.02.2014 r. nr TDT-2-484/RA-R/2014 - zgodnie z § 2 ust. 3 ww. rozporządzenia z dnia 26 listopada 2010 r.

(dowód: akta kontroli tom II str. 49-84)

Prawidłowość naliczania opłat z tytułu dozoru nad eksploatowanymi urządzeniami od 1.12.2014 r. kontroler NIK sprawdził na podstawie rachunków, wystawionych dla wszystkich badań okresowych urządzeń, objętych oględzinami oraz na podstawie 20 rachunków za badania wykonane w I półroczu 2015 r., dla których opłaty naliczono według stawek ryczałtowych i według stawki godzinowej (po 10). Oddział nie posiadał uregulowań wewnętrznych (zarządzeń, okólników) dotyczących zasad naliczania opłat za dojazd inspektorów TDT do użytkowników urządzeń technicznych. Stosowano przepisy rozporządzenia Ministra Gospodarki z 26 listopada 2010 r. Przy badaniach odbiorczych naliczano stawkę godzinową w wysokości 116 zł oraz dodatkowo koszty przejazdu (czynności przygotowawcze i badanie odbiorcze). Za wykonane badania okresowe opłatę naliczano wg załącznika do rozporządzenia z 26 listopada 2010 r., bez doliczania czasu dojazdu i kosztów dojazdu. W przypadku wykonywania badań okresowych i jednoczesnego dodatkowego badania doraźnego eksploatacyjnego, opłatę naliczano za badanie okresowe wg załącznika do rozporządzenia oraz dodatkowo opłatę za badanie doraźne eksploatacyjne według stawki godzinowej (jeśli badanie okresowe przeprowadzano razem z doraźnym eksploatacyjnym, to nie doliczano do rachunku opłaty obejmującej czas dojazdu i koszty dojazdu). Za badania okresowe urządzeń, dla których wysokość opłat za badania określona jest w tabeli nr 1 (na przykład urządzenia RB), opłaty naliczano wg stawki godzinowej - 116 zł oraz doliczano opłaty uwzględniające czas dojazdu i koszty dojazdu. W przypadku badań urządzeń u kilku użytkowników w jednej miejscowości, koszt dojazdu był dzielony na poszczególnych użytkowników. Za badania kontrolne przeprowadzane z inicjatywy Oddziału w ramach sprawowania nadzoru nad przestrzeganiem przepisów o dozorcze technicznym w okresie, w którym obowiązywało rozporządzenie zmieniające opłaty (Dz. U. 2014, poz.1675), jak również wcześniej, opłat nie pobierano.

(dowód: akta kontroli str. tom II 49-84, 117-172, tom III str. 422-427)

Przychody w latach objętych kontrolą pochodzące z działalności dozorowej wyniosły 3.263.248 zł w roku 2012; 3.258.658 zł w roku 2013 (spadek o 0,14%), 3.422.266 zł w 2014 (wzrost o 5% w stosunku do roku 2013) i 1.686.350 zł w I półroczu 2015 r.

³³ Dz. U. Nr 229, poz. 1502 ze zm., dalej: „rozporządzenie w sprawie wysokości opłat za czynności jednostek dozoru technicznego”.

Kierownik Oddziału wyjaśnił, że *nie ma możliwości ustalenia wpływów z tytułu opłat za czynności dozoru w podziale na poszczególne badania, ponieważ (odbiorcze, okresowe i nadzwyczajne), ponieważ aplikacja Transdozór nie umożliwia wygenerowania takiego zestawienia. Zmiana rozporządzenia Ministra Gospodarki z 26 listopada 2010 r. z dniem 1 grudnia 2014 r. nie miała istotnego wpływu na wysokość przychodów.*

(dowód: akta kontroli tom II str. 85-116, 171-172)

2.5. Do Oddziału w roku 2012 zgłoszono 14 dokumentacji modernizacji urządzeń, z czego uzgodniono 12; dwie dokumentacje naprawy urządzeń (jedna została uzgodniona). W roku 2013 zgłoszono 10 dokumentacji modernizacji i wszystkie zostały uzgodnione, 11 dokumentacji napraw - uzgodniono sześć dokumentacji, ponadto uzgodniono jedną dokumentację rejestracyjną na zgodność z wymaganiami właściwych warunków technicznych.

W roku 2014 zgłoszono: 13 dokumentacji modernizacji urządzeń, z czego uzgodniono dziewięć; 11 dokumentacji naprawy - uzgodniono 10, dwie dokumentacje techniczne (rejestracyjne) na zgodność z wymaganiami właściwych warunków technicznych – obie zostały uzgodnione. W roku 2015 (do 30 czerwca 2015) zgłoszono: sześć dokumentacji modernizacji - uzgodniono pięć; dwie dokumentacje naprawy – obie uzgodniono; jedną dokumentację techniczną na zgodność z wymaganiami właściwych warunków technicznych. Dokumentacje modernizacji lub napraw zgłaszane były do Oddziału za pośrednictwem zakładów posiadających stosowne uprawnienia, producentów urządzeń lub biur projektowych eksploatujące urządzenia. Tryb uzgadniania dokumentacji napraw i modernizacji urządzeń oparty był o procedurę PJ-06-13 „Sprawdzanie dokumentacji urządzeń technicznych”. W Oddziale prowadzony był rejestr uzgadnianych dokumentacji. Uzgodniona dokumentacja stemplowana była datą uzgodnienia, cechą inspektora dokonującego sprawdzenia oraz na pierwszej stronie pieczęcią TDT z informacją o uzgodnieniu. Kopie pism uzgadniających przesyłane informacyjnie do wnioskodawców wraz z dokumentacją były gromadzone przy rejestrze uzgadnianej dokumentacji. Uzgodnienia zawierały zapisy określające program badań związany z modernizacją lub naprawą z udziałem inspektora TDT. Sprawdzone urządzenia (10 sztuk), które po przebytych naprawach lub modernizacjach miały uzgadnianą dokumentację, przeszły badania doraźne eksploatacyjne.

(dowód: akta kontroli tom IV str.131-143)

W latach 2012-2015 Oddział stwierdził jeden przypadek (w 2013 r.) naprawy spawaniem masztu urządzenia do podawania pod ciśnieniem płynnego betonu, zamontowanego na pojeździe drogowym. Wymieniona naprawa została ujawniona podczas rejestracji urządzenia. Oddział odmówił rejestracji urządzenia, wezwano do ujawnienia dokumentacji naprawy oraz poinformowano o konieczności zgłoszenia do zakładu uprawnionego posiadającego stosowne uprawnienie (Zakłady uprawnione podlegają okresowej weryfikacji). Dyrektor TDT na wniosek Kierownika Oddziału, powołuje komisję do sprawdzenia danego zakładu, która dokonuje jego inspekcji.

(dowód: akta kontroli tom IV str. 131-143)

2.5.1. Kierownik TDT wyjaśnił, że *Oddział nie prowadził w latach 2012-2015 statystyk dotyczących liczby wydanych decyzji. Sporządzenie zestawienia dotyczącego w/w okresu wymaga zebrania tych informacji od wszystkich inspektorów, co jest czasochłonne i niewykonalne ze względu na choroby dwóch inspektorów oraz urlopy czterech inspektorów.*

Analizą objęto łącznie 50 decyzji (47 pozytywnych i 3 negatywne), w tym wydanych w wyniku badań odbiorczych i okresowych i nadzwyczajnych (40 decyzji) i decyzji wystawionych w trakcie oględzin (10). Wszystkie decyzje wydawane były w dniu

badania. Zawierały wszystkie elementy wymagane art. 107 § 1, § 3 i § 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego³⁴.

(dowód: akta kontroli tom II str. 395-399, tom IV str. 1-51, 131-142, 178-179)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1) Oddział nie monitorował na bieżąco terminu ważności decyzji zezwalających na eksploatację urządzeń technicznych, pomimo iż został do tego zobowiązany już w 2013 r. oraz pomimo, iż ewidencja zawierała dane dotyczące terminu kolejnego badania. Skutkowało to pozostawianiem urządzeń poza rzeczywistym dozorem i mogło mieć wpływ na bezpieczeństwo ich pracy.

Kierownik Oddziału wyjaśnił, że zobowiązanie nie zostało wypełnione w pełnym zakresie. Wyznaczono dwóch inspektorów do monitorowania przeterminowanych badań urządzeń i wpisano te czynności do załączników do regulaminu organizacyjnego TDT, w których określono zakres obowiązków dla tych inspektorów. W momencie podejmowania tej decyzji byłem przekonany, że rejestr elektroniczny Transdózór mimo jego zawodności, zostanie zmodyfikowany na tyle, iż będzie można skutecznie prowadzić kontrolę przeterminowanych badań. (...) Zadanie okazało się bardzo czasochłonne, ponieważ poszukiwania w aplikacji Transdózór musiały być prowadzone równolegle z przeglądami dokumentacji papierowej. Ponadto w przypadku urządzeń mobilnych, informacji o urządzeniu należało poszukiwać nie tylko w systemie i dokumentacji na miejscu w archiwum Oddziału, ale także w innych Oddziałach TDT. (...) Informacje o przeterminowanych badaniach były przekazywane właścicielom urządzeń, wysyłano tylko sprawdzone, pewne informacje o urządzeniach, w latach 2013-2014 liczba przekazanych informacji jest trudna do ustalenia, ze względu na brak ewidencji w tym zakresie, jest to ilość znikoma. W roku 2015 Oddział wysłał pisemne informacje odnośnie braku ważnych decyzji zezwalających na eksploatację do 56 użytkowników dla łącznej liczby 303 urządzeń, z czego do dnia 19.08.2015 r. uzyskano informację zwrotną dla 113 urządzeń z podaniem przyczyn nie zgłoszenia urządzeń do badań. Od dnia kontroli przesyłaliśmy jednakowoż informacje o przeterminowanych badaniach, ograniczając się jednak do sprawdzonych, pewnych informacji o urządzeniach.

(dowód: akta kontroli tom IV str. 70-80, 228, 387)

NIK zauważa, że dla rzetelnego wykonywania zadań dozoru nad zarejestrowanymi urządzeniami TDT posiada wystarczające instrumenty prawne, tj. np. możliwość przeprowadzania - z inicjatywy TDT - badań doraźnych kontrolnych przedmiotowych urządzeń. NIK wskazuje ponadto, że wprowadzie wykorzystywany przez Oddział program do prowadzenia ewidencji urządzeń nie pozwalał na filtrowanie zapisów pod kątem ważności decyzji, to jednak istniały możliwości bieżącego śledzenia aplikacji, gdyż zawierała ona dane dotyczące terminu ważności badań technicznych.

2) Po przeprowadzeniu badań poawaryjnych lub powypadkowych urządzeń typu ZB (Zbiorniki cystern drogowych do transportu towarów niebezpiecznych wg ADR), Oddział nie wystawiał decyzji dopuszczających do eksploatacji (lub niedopuszczających) dla tych urządzeń, co stanowiło naruszenie art. 18 ust. 1 i 2 ustawy o dozorcze technicznym. Procedura badań poawaryjnych i powypadkowych

³⁴ Dz. U. z 2013 r., poz. 267 ze zm.

urządzeń ZB powinna kończyć się wydaniem decyzji o dopuszczeniu urządzenia do eksploatacji. Świadectwo ADR w każdym z tych przypadków wydane było przed zdarzeniem, które skutkowało przeprowadzeniem badań technicznych.

(dowód: akta kontroli tom III str. 411-415, tom IV str. 144-229)

Zdaniem Kierownika Oddziału, *Umowa Europejska dotycząca międzynarodowego przewozu towarów niebezpiecznych - ADR³⁵, jak również ustawa o przewozie towarów niebezpiecznych, w przypadku negatywnego wyniku badania cysterny do przewozu materiałów niebezpiecznych, na którą jest wydane ważne świadectwo dopuszczenia pojazdu ADR, nie przewiduje możliwości cofnięcia, uchylecia czy też czasowego zawieszenia (do czasu naprawy) przez Dyrektora TDT wydanego świadectwa, ani też nie określa odpowiednich przesłanek do stwierdzenia nieważności takiego świadectwa. W związku z tym, po wystawieniu protokołu z negatywnym wynikiem badania, Oddział nie podejmował innych działań w odniesieniu do wydanego świadectwa dopuszczenia pojazdu ADR.*

Ponadto, zgodnie z art. 44 ust. 1 pkt 3 ustawy o dozorze technicznym, do zakresu działania TDT należy wydawanie decyzji w sprawach wynikających z wykonywania dozoru technicznego nad urządzeniami technicznymi, o których mowa w pkt 1 lit. c wskazanego przepisu tj. „zbiornikami, w tym cysternami wykorzystywanymi w ruchu kolejowym, drogowym i żegludze śródlądowej”. Jednakże, do tej grupy nie zalicza się cystern drogowych do przewozu towarów niebezpiecznych, dla których zgodnie z Umową ADR należy uzyskać świadectwo dopuszczenia pojazdu do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych, tj. cystern stałych, które przez to, że są trwale połączone z pojazdami stają się pojazdami-cysternami. Zgodnie z definicją zawartą w rozdziale 1.2.1 Umowy ADR cysterna stała oznacza cysternę o pojemności większej niż 1000 litrów, która jest trwale połączona z pojazdem lub stanowi integralną część ramy takiego pojazdu. W celu eksploatacji wszystkich pozostałych cystern konieczne jest uzyskanie decyzji zezwalającej na eksploatację, o której mowa w art. 14 ust. 1 ustawy o dozorze technicznym. Zgodnie z art. 44 ust. 1 pkt 2 ustawy o dozorze technicznym, do zakresu działania TDT należy wydawanie świadectw dopuszczenia pojazdów do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych, na podstawie odrębnych przepisów. Przez odrębne przepisy należy rozumieć w szczególności ustawę o przewozie towarów niebezpiecznych oraz rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej w sprawie świadectwa dopuszczenia pojazdu ADR³⁶. Cysterny do przewozu materiałów niebezpiecznych dopuszczone są do eksploatacji na podstawie świadectw dopuszczenia pojazdu ADR. W odniesieniu do tych urządzeń nie jest wydawana decyzja zezwalająca na eksploatację, o której mowa w art.14 ust. 1 ustawy o dozorze technicznym. Zostało to potwierdzone w wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 23 lipca 2014 r. (sygn. akt VII SA/Wa 577/14)³⁷. W związku z powyższym, TDT nie wydawał wobec cystern do przewozu

³⁵ Sporządzona w Genewie dnia 30 września 1957 r. w dziale 9.1.3 dotyczącym świadectw dopuszczenia.

³⁶ Dz. U. z 2015 r. poz. 320.

³⁷ W którym to WSA stwierdził, iż ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorze technicznym „wchodząc w życie z dniem 1 stycznia 2001 r., utworzyła Transportowy Dozór Techniczny (art. 42 ust. 1), któremu do zakresu działania przypisała m. in. wydawanie świadectw dopuszczenia pojazdów do przewozu niektórych materiałów niebezpiecznych, na podstawie odrębnych przepisów (art. 44 ust. 1 pkt 2 ustawy). Jednocześnie ustawa o dozorze technicznym w art. 14 ust. 1 stwierdzała, że urządzenia techniczne objęte dozorem technicznym, z wyjątkiem urządzeń, o których mowa w art. 15 ust. 1, mogą być eksploatowane tylko na podstawie decyzji zezwalającej na ich eksploatację, wydanej przez organ właściwej jednostki dozoru technicznego. Natomiast przepisami odrębnymi, na podstawie których wydawano świadectwa, była najpierw ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. Nr 98, poz. 602, ze zm.) z przepisami wykonawczymi, a od dnia 1 stycznia 2003 r. - ustawa z dnia 28 października 2002 r. - o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 199, poz. 1671, ze zm.) oraz przepisy wykonawcze do tej ustawy. Z przywołanych regulacji prawnych wynika, iż świadectwo ADR, wystawiane było przez organ jednostki dozoru technicznego, tj. Dyrektora Transportowego Dozoru Technicznego, a nadto - do postępowania przed tym organem stosowało się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego (v. art. 7 ustawy o dozorze technicznym). Z przepisów tych wynika również, iż świadectwo ADR stanowiło potwierdzenie, że opisany w nim

towarów niebezpiecznych decyzji zezwalających/nie zezwalających na eksploatację Ponadto, warto nadmienić, że nawet w przypadku wydania decyzji wstrzymującej eksploatację urządzenia technicznego, w obrocie prawnym pozostałoby świadectwo dopuszczenia pojazdu ADR, albowiem - jak wskazano powyżej - nie ma podstawy prawnej do cofnięcia uchylecia czy też czasowego zawieszenia takiego świadectwa. W przypadkach dotyczących niebezpiecznych uszkodzeń związanych z uczestnictwem pojazdu w ruchu drogowym mają zastosowanie przepisy rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie zakresu i sposobu badań technicznych pojazdów oraz wzorów dokumentów stosowanych przy tych badaniach³⁸ - w załączniku nr 2 - Wymagania dotyczące kontroli oraz wytyczne dotyczące oceny usterek podczas przeprowadzania dodatkowego badania technicznego pojazdu, w dziale I w tabeli w punkcie 1 określono zakres dodatkowych badań technicznych pojazdu, który uczestniczył w wypadku drogowym. W punkcie 1.4 tej tabeli dla urządzeń podlegających dozorowi technicznemu, zawarto wymóg sprawdzenia przez diagnostę dokumentu potwierdzającego sprawność urządzenia technicznego wydanego przez właściwy organ dozoru technicznego. Za niezadowalający stan techniczny urządzenia uznaje się fakt braku dokumentu potwierdzającego sprawność urządzenia, wydanego po terminie wydania skierowania na badania. W przypadku niebezpiecznych uszkodzeń cystern związanych z przewozem drogowym: wypadki, kolizje, skutkujących zabraniem dowodu rejestracyjnego, co eliminuje pojazd z ruchu, użytkownik powinien zgłosić urządzenie do badania przez właściwy organ dozoru technicznego, który przeprowadza badanie z wynikiem negatywnym. Urządzenie prowadzone jest do naprawy. Po jej wykonaniu wystawiany jest protokół z badania z wynikiem pozytywnym. Protokół ten powinien być przedstawiony w stacji kontroli pojazdów diagnostyce, który dopiero na podstawie tego dokumentu może przystąpić do badania podwozia pojazdu, co w wyniku pozytywnego badania skutkuje zwrotem dowodu rejestracyjnego. Takie postępowanie zapobiega eksploatacji uszkodzonych podczas przewozu drogowego cystern.

[\(dowód: akta kontroli tom IV str.229-233 \)](#)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W protokołach z badań urządzeń nie dokumentowano pełnego zakresu przeprowadzonych badań. Zdaniem NIK, protokół z badania, jako dokument potwierdzający wykonanie określającej czynności, powinien zawierać opis wszystkich czynności dozoru technicznego, które wynikają z ustawy o dozorze technicznym oraz aktów wykonawczych do tej ustawy. Jak wynika z wyjaśnienia Kierownika Oddziału, inspektorzy przeprowadzają badania odbiorcze, okresowe i doraźne (nadzwyczajne) z uwzględnieniem wymagań dotyczących poszczególnych grup urządzeń UTL, SUT, SUC, UTB, NO, określonych w rozporządzeniach³⁹, ze

pojazd odpowiada wymaganiom określonym w Umowie europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR).

³⁸ Dz. U. z 2015 r. poz. 776 ze zm.

³⁹ Rozporządzenie Ministra Transportu z dnia 20 września 2006 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie projektowania, wytwarzania, eksploatacji, naprawy i modernizacji specjalistycznych urządzeń transportu ciągłego i bliskiego, 2) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2012 r. w sprawie rodzajów urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1468), 3) rozporządzenie Ministra Transportu z dnia 20 października 2006 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie projektowania, wytwarzania, eksploatacji, naprawy i modernizacji specjalistycznych urządzeń ciśnieniowych, 4) rozporządzenie Ministra Transportu z dnia 1 czerwca 2006 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie projektowania, wytwarzania, eksploatacji, naprawy i modernizacji urządzeń transportu linowego, 5) rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 28 grudnia 2001 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego, jakim powinny odpowiadać dźwigniki (Dz. U. z 2002 r. Nr 4, poz. 43), 6) Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki społecznej z dnia 29 października 2003 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie eksploatacji niektórych urządzeń transportu bliskiego, 7) rozporządzenie Ministra Transportu z dnia 20 września 2006 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego, jakim powinny odpowiadać urządzenia do napełniania i opróżniania zbiorników transportowych, 8) rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 lipca 2003 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie eksploatacji niektórych urządzeń ciśnieniowych (Dz. U. Nr 135, poz. 1269).

względu na dużą liczbę różnego rodzaju urządzeń i ich typów oraz wynikającą z tego różnorodność przeprowadzanych czynności, nie jest możliwe sprecyzowanie uniwersalnego zakresu treści protokołu z badania. W przypadku badań zakończonych wynikiem negatywnym, wskazywane są przyczyny tego wyniku.

(dowód: akta kontroli tom II str. 253-282, 383-399, tom III str. 411-412, tom IV str. 1-61)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Działania Oddziału TDT na rzecz bezpiecznej pracy eksploatowanych urządzeń technicznych.

Opis stanu faktycznego

3.1. W okresie objętym kontrolą przy postępowaniu powypadkowym lub poawaryjnym Kierownik Oddziału lub Dyrektor TDT (w zależności, czy zdarzenie jest awarią czy wypadkiem), powoływał komisję ds. awarii/wypadku oraz zarządzał sporządzanie analizy przyczyn awarii/wypadku. Sporządzano protokoły z ustalenia przyczyn awarii/wypadku, w których komisja proponowała działania zapobiegawcze. Zgodnie z procedurą PJ-06-12 w przypadku, gdy urządzenie było eksploatowane co najmniej na terenie dwóch Oddziałów Terenowych TDT, koordynatorem działań zapobiegawczych był specjalista w TDT, w pozostałych przypadkach Kierownik Oddziału. Wyniki przesyłane były do TDT w Warszawie i stanowiły część sprawozdania rocznego: „Informacja o działalności TDT Oddziału Terenowego w Lublinie”.

Według wyjaśnienia Kierownik Oddziału działania podejmowane przez Oddział w celu podnoszenia kwalifikacji użytkowników urządzeń były następujące: uzgadnianie programów szkolenia osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne, przeprowadzanie egzaminów sprawdzających kwalifikacje osób obsługujących i konserwujących, rozmowy przeprowadzane przez inspektorów Oddziału podczas wykonywania badań okresowych i doraźnych z użytkownikami urządzeń na temat ich bezpiecznej eksploatacji. W dniu 20.05.2015 r. w Oddziale odbyło się spotkanie dyrektora TDT z udziałem kierownika Wydziału Techniki oraz głównego specjalisty TDT z zakresu przewozów towarów niebezpiecznych, z przedstawicielami zakładów produkujących i eksploatujących cysterny drogowe i kolejowe do transportu materiałów niebezpiecznych i niebędących niebezpiecznymi. Spotkanie poświęcone było sprawom związanym z przewozem towarów niebezpiecznych wg. ADR i RID, badaniom urządzeń do przewozu tych materiałów oraz przewozem w cysternach materiałów nie będących niebezpiecznymi, a także wymianie doświadczeń w tym zakresie. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele 9 przedsiębiorstw.

(dowód: akta kontroli tom IV str. 131-143)

Źródła, z jakich Oddział czerpał informacje o uszkodzeniach urządzeń podlegających dozorowi były następujące: zgłoszenia od eksploatujących urządzenia techniczne, informacje od inspektorów TDT o zaobserwowanym zdarzeniu (notatka służbowa inspektora TDT z dnia 31.10.2013 r., który był świadkiem wypadku podczas badań u użytkownika, któremu uległ pracownik podczas pracy przy zbiorniku gazu LPG zainstalowanego w samochodzie), zgłoszenie od Policji (zgłoszenie znak L. dz. Dk-2473/12 z dnia 10.09.2012 r.,

dotyczące wycieku gazu przez zawór bezpieczeństwa z cysterny), zgłoszenia przekazane z innych oddziałów TDT zgodnie z procedurą PJ-06-12.

(dowód: akta kontroli tom IV str. 131-143)

W roku 2013 TDT, wspólnie z Wojewódzką Inspekcją Transportu Drogowego w Lublinie, uczestniczył w kontrolach drogowych cystern przeznaczonych do przewozu materiałów niebezpiecznych kl. 2 wg ADR (gaz LPG). Celem kontroli było wykrycie montowanego bez uzgodnienia z TDT osprzętu produkcji ATROM na przepływomierzach. Przeprowadzono osiem takich kontroli. W dniu 25.02.2015 r. odbyło się szkolenie dla Państwowej Straży Pożarnej w Pionkach, przeprowadzone przez Inspektora Oddziału, zlecone przez TDT. Tematyką szkolenia było przybliżenie działalności dozоровej TDT w przewozie towarów niebezpiecznych, budowa cystern w świetle przepisów ADR oraz działanie ich osprzętu. Przekazana wiedza miała być wykorzystana podczas akcji ratowniczych, związanych z przeładunkami przewożonych mediów. Współpraca z Państwową Inspekcją Pracy polegała na wymianie informacji dotyczących awarii i wypadków. Oddział odnotował pięć przypadków zgłoszeń przez instytucje zewnętrzne, dotyczących naruszenia przez użytkowników przepisów o dozorze technicznym:

1) w dniu 29 lutego 2012 r. wpłynęło do Oddziału pismo z Państwowej Inspekcji Pracy Okręgowego Inspektoratu Pracy w Lublinie (dalej: „PIP”), informujące o eksploatacji wyciągu narciarskiego, dla którego wydana została decyzja negatywna (nr TDT-200/29/11 z dnia 30.11.2011 r.) z powodu uszkodzenia liny holującej. Oddział poinformował PIP o przyczynach wydania ww. decyzji negatywnej, nie przeprowadzając badania doraźnego kontrolnego o którym mowa w § 24 ust.1 rozporządzenia z 1 czerwca 2006 r. oraz nie podjął działań przewidzianych w art. 63 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o dozorze technicznym i nie zawiadomił odpowiednich organów o eksploatacji urządzenia technicznego bez ważnej decyzji.

2) W dniu 15.05.2012 r. Oddział otrzymał pismo z PIP informujące, że w Przedsiębiorstwie G. odbywa się napełnianie i opróżnianie cystern gazem propan-butan przy pomocy urządzeń nie zgłoszonych pod dozór TDT. Oddział poinformował właściciela urządzenia pismem nr TDT.208-552-4-1765/12 z dnia 06.06.2012 r. o konieczności włączenia urządzenia pod dozór. Według notatki służbowej sporządzonej w dniu 20.06.2012 r., inspektor Oddziału stwierdził na terenie Przedsiębiorstwa G. istnienie urządzenia do napełniania i opróżniania zbiorników transportowych i poinformował współwłaściciela o powinności zgłoszenia urządzenia pod dozór techniczny. Oddział nie podjął działań przewidzianych w art. 63 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o dozorze technicznym i nie zawiadomił odpowiednich organów o eksploatacji urządzenia technicznego bez ważnej decyzji.

3) W dniu 30.10.2013 r. Oddział otrzymał pismo z PIP informujące o eksploatacji urządzeń NO, mimo upływu terminu ważności decyzji TDT dotyczącej tych urządzeń. W dniu 08.11.2013 r. inspektor TDT przeprowadził badanie doraźne kontrolne urządzeń, których dotyczyło powiadomienie i stwierdził, że nie są eksploatowane. Właściciel urządzeń wyjaśnił, że urządzenia nie są eksploatowane z powodu oczekiwania na modernizację. O fakcie tym powiadomiono PIP pismem z dnia 15.11.2013r.

4) W dniu 11.10.2013r. Oddział otrzymał pismo od Naczelnika Urzędu Skarbowego w Łukowie z pytaniem o możliwość wykorzystywania przez Spółce F. cysterny do przechowywania paliwa. Oględziny cysterny przeprowadzone przez PIP w dniu 3.12.2013 r. wykluczyły jej używanie do przechowywania paliwa.

5) W dniu 06.02.2014r. do Oddziału wpłynął e-mail dotyczący zatrucia środowiska przy rozładunku materiałów niebezpiecznych w firmie STOCK Lublin.

W tym samym dniu przeprowadzono kontrolę, nie stwierdzono usterek w urządzeniach.

(dowód: akta kontroli tom III str. 413-416, tom IV str. 131-143, 235-276)

W poszczególnych latach wydano następujące liczby decyzji wstrzymujących eksploatację urządzeń: w 2012-19 decyzji, w 2013 -19 decyzji, w 2014 -10 decyzji, w 2015 – 14 decyzji. Przyczyny wstrzymania eksploatacji były następujące; zbyt szybkie opadanie podestu urządzenia i brak w książce konserwacji comiesięcznych wpisów dotyczących przeglądów konserwacyjnych; uszkodzenie urządzenia holującego wyciągu narciarskiego; brak daty założenia na tabliczce znamionowej zastępczej; uszkodzenia mechaniczne pojazdów; zaawansowana korozja ścianek zbiorników; brak uprawnień konserwatorów do obsługi wyciągu narciarskiego; zniszczone napisy identyfikujące urządzenie ciśnieniowe na tabliczce znamionowej; brak tabliczki znamionowej; brak możliwości zatrzymania awaryjnego przyciskiem „Stop”; zawór bezpieczeństwa ustawiony na niedopuszczalne zawyżone ciśnienie; naprawa urządzenia poprzez spawanie nieuzgodniona z TDT; przekroczony termin rewizji okresowej; rozszczelnienie zbiorników pracujących pod ciśnieniem w trakcie próby szczelności, brak zachowania minimalnej grubości ścianek zbiorników pracującego pod ciśnieniem, uszkodzenia liny pociągowej.

(dowód: akta kontroli tom IV str. 52-61)

Programy szkolenia z zakresu konserwacji i obsługi urządzeń technicznych uzgadniano w oparciu o zapis pkt. 6.3 procedury PJ-09-01 „Współpraca z klientem”, nie opracowano zasad udostępniania programów szkolenia. Wszystkie firmy szkolące, zgłaszające osoby do egzaminów kwalifikacyjnych na obsługę i konserwację urządzeń technicznych, były informowane telefonicznie o konieczności uzgodnienia z właściwym Oddziałem Terenowym TDT programu szkolenia, przed przystąpieniem do jego realizacji.

Oddział w latach od 2012-2015 r. uzgadniał programy szkolenia na następujące urządzenia: zbiorniki ze sprężonym gazem ziemnym CNG zamontowane w instalacjach zasilania pojazdów; wciągarki i suwnice; urządzenia do napełniania i opróżniania zbiorników przeznaczonych do transportu drogowego materiałów niebezpiecznych kl. 3 i 2 (ADR); zbiorniki LPG do zasilania pojazdów samochodowych; zbiorniki transportowe do przewozu towarów niebezpiecznych klasy 2, 3 wg ADR/RID; dźwigniki śrubowe do podnoszenia pojazdów kolejowych. Programy szkolenia zawierały przepisy BHP i uzgadniane były na podstawie przesłanych do TDT dwóch egzemplarzy, które stemplowane były cechą inspektora uzgadniającego. Jeden egzemplarz uzgodnionego programu szkolenia przechowywany był w Oddziale, drugi zwracany był do ośrodków szkolenia. Zagadnienia bezpiecznej eksploatacji urządzeń były uwzględniane w uzgadnianych programach szkoleń.

(dowód: akta kontroli tom IV str. 131-143)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono, że w dwóch przypadkach Oddział nie podjął przewidzianych w art. 63 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o dozorcze technicznym działań i nie zawiadomił odpowiednich organów o eksploatacji urządzenia technicznego wbrew decyzji o wstrzymaniu eksploatacji (wyciąg narciarski) oraz bez decyzji w przypadku urządzenia do napełniania i opróżniania cystern gazem propan-butan. NIK zauważyła ponadto, że mimo pozyskania informacji o nieuprawnionym użytkowaniu urządzenia Oddział nie przeprowadził stosownych badań związanych ze sprawowanym dozorem, przenosząc na organ zgłaszający dalsze prowadzenie postępowania. Według wyjaśnienia Kierownika Oddziału, *Oddział był przekonany, że PIP, która wykryła bezprawną eksploatację wyciągu narciarskiego, wbrew wydanej decyzji TDT, zakończy sprawę również w zakresie konsekwencji karnych wynikających*

z tego faktu. Również w drugim przypadku Oddział był przekonany, że sprawa dotycząca ukarania właściciela urządzenia, za jego eksploatację mimo braku decyzji, zostanie zakończona przez PIP, tym bardziej, że inspektorzy Oddziału podczas sprawdzenia w dniu 20.06.2012 r. urządzenia do napełniania i opróżniania zbiorników transportowych w firmie G. nie stwierdzili jego eksploatacji. W związku z tym, w ocenie Oddziału nie było uzasadnienia do zawiadomienia odpowiednich organów o eksploatacji urządzenia bez ważnej decyzji.

(dowód: akta kontroli tom IV str. 229-234)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

4. Sprawdzanie kwalifikacji osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne.

Opis stanu
faktycznego

W badanym okresie, Oddział TDT zorganizował i przeprowadził ogółem 271 egzaminów sprawdzających kwalifikacje osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne. Z ogólnej liczby 2186 przeegzaminowanych osób w roku: 2012 razem przeegzaminowano 861 osoby, w tym z zakresu obsługi – 847 i konserwacji – 14; 2013 – 700 osób, w tym z zakresu obsługi – 665 i konserwacji – 35; 2014 – 443 osób, w tym z zakresu obsługi – 424 i konserwacji – 19. Natomiast w I półroczu 2015 przeegzaminowanych zostało 182 osób, w tym z zakresu obsługi – 178 i konserwacji – 4. Liczba osób, które nie zdały tego egzaminu w latach 2012-2015 (I półrocze) wyniosła ogółem 44 osób, z tego w roku: 2012 – 22 osoby; 2013 – 2 osoby; 2014 – 9 osób, a w I półroczu 2015 egzaminu nie zdało 11 osób.

(dowód: akta kontroli, tom I str. 125-126, 313)

Zasady powoływania i prac komisji kwalifikacyjnych były zgodne z opisanymi w procedurze PJ-06-10 „Kwalifikowanie osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne”, której przedmiotem był tryb postępowania w TDT przy sprawdzaniu kwalifikacji osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne. Po otrzymaniu pisemnego wniosku (wzór wniosku zgodnie z załącznikiem nr 1 do rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 18 lipca 2001 w sprawie trybu sprawdzania kwalifikacji wymaganych przy obsłudze i konserwacji urządzeń technicznych⁴⁰), Kierownik Oddziału TDT powoływał komisję egzaminacyjną oraz wyznaczał miejsce i termin przeprowadzenia egzaminu. Miejsca przeprowadzenia egzaminów teoretycznych oraz praktycznych ustalano na podstawie wskazań wnioskodawców lub też w zależności od liczby egzaminowanych osób. Mogły to być sale, wskazane przez ośrodki szkolące lub sala egzaminacyjna znajdująca się w Oddziale TDT. Egzaminy praktyczne przeprowadzane były poza siedzibą Oddziału TDT przy urządzeniach technicznych. W skład komisji egzaminacyjnej wchodziły dwie osoby posiadające odpowiednie uprawnienie TDT. Dodatkowo w skład komisji mogła być powołana osoba nieposiadająca odpowiednich uprawnień (lub będąca na etapie szkolenia w celu ich uzyskania) pełniąca rolę sekretarza sprawdzającego tożsamość kandydata i zgodność danych kandydata z treścią wniosku. Przewodniczący komisji egzaminacyjnej ustalał tematykę egzaminu i powiadamiał o niej pisemnie wnioskodawcę nie później niż 14 dni przed zaplanowanym terminem egzaminu. Egzamin składał się z części teoretycznej i praktycznej, przy czym każda z tych części została przeprowadzona w różnych miejscach i terminach. Przed

⁴⁰ Dz. U. Nr 79, poz. 849 ze zm.

rozpoczęciem każdej części egzaminu przewodniczący lub wyznaczony przez niego członek komisji sprawdzał tożsamość egzaminowanego oraz zgodność jego danych osobowych ze złożonym wnioskiem. Warunkiem koniecznym do zaliczenia egzaminu było uzyskanie pozytywnej oceny z obu jego części.

(dowód: akta kontroli, tom I str. 127)

Analizą kontrolną objęto 11 egzaminów (5 w zakresie obsługi i 6 w zakresie konserwacji urządzeń). W przypadku dokumentacji objętej badaniem kontrolnym zostały złożone kompletne wnioski o sprawdzenie kwalifikacji. Zgodnie z procedurą PJ-06-10 przewodniczący komisji egzaminacyjnej ustalił tematykę egzaminu i powiadomił o niej pisemnie wnioskodawcę nie później niż 14 dni przed zaplanowanym terminem egzaminu. W zależności od sposobu przesłania wniosków o sprawdzenie kwalifikacji (wnioski przesłane indywidualnie przez osoby zdające egzamin, wnioski przesłane łącznie za pismem przewodnim przez ośrodek szkolący lub pracodawcę) tematyka egzaminacyjna została przekazana bezpośrednio do osoby zdającej egzamin kwalifikacyjny, do ośrodka szkolącego lub do pracodawcy zatrudniającego osoby przystępujące do egzaminu kwalifikacyjnego.

Stwierdzono, że tematyka egzaminacyjna obejmowała co najmniej następujące zagadnienia: organizacja i zakres działania dozoru technicznego; ogólne wymagania dotyczące budowy urządzeń technicznych; zasady działania i obsługi urządzeń technicznych / zasady eksploatacji i konserwacji urządzeń technicznych; zasady

i wymagania bezpieczeństwa pracy i bezpieczeństwa przeciwpożarowego oraz umiejętności udzielania pierwszej pomocy; zasady postępowania w razie awarii, pożaru lub innego zagrożenia bezpieczeństwa obsługi lub otoczenia; w przypadku napełnienia i / lub opróżniania zbiornika do materiałów niebezpiecznych znajomość własności fizykochemicznych tych materiałów. Każdorazowo w przypadku przystąpienia osoby do egzaminu kwalifikacyjnego sporządzony został protokół zawierający m.in. wskazanie czego dotyczy egzamin, nazwisko egzaminowanego, potwierdzenie formy egzaminu (dla badanej próby, przeprowadzano egzamin sprawdzający wiedzę teoretyczną w formie ustnej), wynik egzaminu praktycznego i teoretycznego (pozytywny/negatywny), wniosek komisji egzaminacyjnej o wystawienie zaświadczenia kwalifikacyjnego (zakres zgodny z wnioskiem), skład komisji egzaminacyjnej i podpisy, lista załączników (w tym tematyka egzaminacyjna, zestaw pytań z egzaminu teoretycznego, wykaz wykonywanych czynności podczas egzaminu praktycznego). Protokoły zatwierdzone były przez kierownika Oddziału TDT i zawierały dane o wydaniu zaświadczenia kwalifikacyjnego, daty i podpisy osób odbierających zaświadczenia. Za sporządzenie protokołu odpowiedzialny był przewodniczący komisji egzaminacyjnej. W każdym protokole z przeprowadzonego egzaminu odnotowano jego wynik. Protokół podpisywali wszyscy członkowie komisji egzaminacyjnej. Po zakończeniu każdej części egzaminu (teoretycznej i praktycznej) ogłaszane były wyniki. Stwierdzono, że kierownik Oddziału TDT w ciągu 14 dni od zakończenia egzaminu przysyłał zaświadczenie kwalifikacyjne do wnioskodawcy (w przypadku egzaminu zadanego z wynikiem pozytywnym) lub informował pisemnie wnioskodawcę o negatywnym wyniku egzaminu. Dokumentacja z przeprowadzonych egzaminów kwalifikacyjnych przechowywana była w zamkniętym na klucz archiwum oraz w szafie, do której dostęp miał wyznaczony do wystawiania zaświadczeń kwalifikacyjnych pracownik oraz kierownik Oddziału TDT. Egzaminy przeprowadzane były przez komisje o różnym składzie, jednak w pięciu przypadkach skład komisji powtórzył się (trzy razy skład komisji stanowili inspektorzy D.P. i K.S. i dwa razy inspektorzy Z.B. i T.G.). Porównując dokumentację dwóch egzaminów sprawdzających kwalifikacje osób w zakresie „Konserwacji dźwigników do podnoszenia pojazdów kolejowych”,

przeprowadzonych w dniu 4.08.2014 r. i w dniu 23.05.2014 r., stwierdzono, że na egzaminie teoretycznym w pierwszym przypadku zestawy posiadały 16 pytań i cztery zagadnienia na egzaminie praktycznym, w drugim 15 pytań w zestawie i sześć zagadnień na egzaminie praktycznym. Przewodniczący komisji egzaminacyjnej (z dnia 4.08.2014 r.) wyjaśnił, że osoba zdająca egzamin teoretyczny losowała jeden zestaw spośród 3 – 4 zestawów i zdawała egzamin gdy odpowiedziała prawidłowo na około 2/3 pytań z zestawu, a ponadto gdy nie odpowiadała w sposób świadczący o rażącym braku wiedzy na temat zagadnień wymienionych w zestawie, musiała też omówić wszystkie cztery zagadnienia praktyczne oraz dodatkowo sprawy związane z BHP i PPOŻ. Przewodniczący komisji egzaminacyjnej (z dnia 23.05.2014 r.) wyjaśnił, że osoba zdająca egzamin teoretyczny odpowiadała na wszystkie pytania w zestawie (do wyboru były dwa zestawy), ale żeby zdać egzamin z wynikiem pozytywnym nie musiała odpowiedzieć prawidłowo na wszystkie z nich, przewodniczący komisji nie określił na ile pytań zdający musiał odpowiedzieć. Z wyjaśnienia przewodniczącego komisji, wynika, że musiał omówić wszystkie sześć zagadnień na egzaminie praktycznym w tym sprawy BHP i PPOŻ. W protokołach ze sprawdzenia kwalifikacji stosowano formułę „wynik egzaminu pozytywny/negatywny”. Osoby egzaminowane nie wnioskowały o wgląd do dokumentacji egzaminacyjnej. W okresie objętym kontrolą, wpływy z tytułu opłat za egzaminy wyniosły: 241.208 zł w 2012 r., 108.680 zł w 2013 r., 70.832 zł w 2014 r. i 30.704 zł w I półroczu 2015 r.

(dowód: akta kontroli, [tom I str. 125-127, 127-189, 190-312, tom IV str. 280-386](#))

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość, polegającą na uregulowaniu trybu sprawdzania kwalifikacji osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne, w sposób który nie gwarantował jednolitości postępowania w zakresie sprawdzania kwalifikacji wymaganych przy obsłudze i konserwacji urządzeń technicznych, w szczególności w odniesieniu do zasad oceny wyników egzaminu, a także zakresu przedmiotowego egzaminów i sprawdzanych kwalifikacji. W ocenie NIK mogło to skutkować nierównym traktowaniem osób egzaminowanych.

Według wyjaśnienia Kierownika Oddziału *egzaminy w Oddziale przeprowadzane są w oparciu o kryteria zawarte w § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 18 lipca 2001 r. w sprawie trybu sprawdzania kwalifikacji wymaganych przy obsłudze i konserwacji urządzeń technicznych⁴¹ oraz w punkcie 6.3. Procedury PJ-06-10 „Kwalifikowanie osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne”. Inne kryteria zarówno w przepisach powszechnie obowiązujących, jak i wewnętrznych regulacjach TDT nie zostały określone. Ja również ich nie określiłem. Nie miałem wiedzy na temat stosowania przez niektórych członków komisji kryteriów ilościowych stosowanych na własny użytek. Komisje egzaminacyjne przeprowadzające egzaminy kwalifikacyjne kierowały się wiedzą i umiejętnościami praktycznymi kandydatów. Egzaminy przeprowadzane były w formie ustnej. Forma egzaminu narzucona jest przez ww. rozporządzenie. Należy wówczas przyjąć, że wynik egzaminu jest pozytywny lub negatywny. Ponieważ nie określono kryteriów liczbowych, nie było również stopniowania oceny poziomu wiedzy. Komisje egzaminacyjne pracowały w oparciu o ww. regulacje, tj. rozporządzenie i procedurę. (...) Zakres przedmiotowy egzaminów i sprawdzania kwalifikacji był zgodny z wnioskowanym.*

(dowód: akta kontroli [tom IV str. 277-279](#))

⁴¹ Dz. U. Nr 79 poz. 849 ze zm.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

5. Ocena rzetelności i terminowości wykonywania przez Oddział TDT czynności w zakresie wydawania świadectw dopuszczenia pojazdów do przewozu towarów niebezpiecznych.

Zgodnie z obowiązującym w TDT regulaminem organizacyjnym, zadanie dotyczące wydawania świadectw doradcy ds. bezpieczeństwa przewozu towarów niebezpiecznych nie zostało przypisane Oddziałowi TDT. W badanym okresie TDT współpracował z Inspekcją Transportu Drogowego w zakresie przekazywania informacji o rażącym naruszeniu przepisów dotyczących przewozu niebezpiecznych.

Lubelski Wojewódzki Inspektor Transportu Drogowego w Lublinie poinformował m.in., że latach 2012-2015 (I półrocze) wpłynęło 6 raportów powypadkowych, o których mowa w art. 40 ust. 2 ustawy o przewozie towarów niebezpiecznych. Wszystkie raporty powypadkowe zostały przekazane zgodnie z dyspozycją art. 17 ust. 2 cyt. ustawy o przewozie towarów niebezpiecznych do ministra właściwego do spraw transportu. WITD w Lublinie nie dysponuje informacjami, mogącymi świadczyć o niewywiązywaniu się doradców do spraw bezpieczeństwa przewozu towarów niebezpiecznych (ADR) z obowiązku sporządzania raportu powypadkowego.

(dowód: akta kontroli, tom I str. 314-347)

Procedura gromadzenia i ewidencjonowania świadectw dopuszczenia została określona w Instrukcji z dnia 19.01.2015 r., dotyczącej trybu wystawiania/przedłużania ważności świadectwa (oraz wystawiania wtórnika świadectwa) dopuszczania pojazdów do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych oraz wymaganych dokumentów⁴². Za pośrednictwem programu informatycznego wspierającego wystawianie świadectw dopuszczenia pojazdów do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych Oddział miał możliwość w każdej chwili wygenerować wykaz ważnych świadectw dopuszczania pojazdów ADR, wydanych przez Oddział, natomiast nie było dostępu do baz świadectw wydanych przez inne Oddziały TDT. Za pośrednictwem tego programu istniała także możliwość sprawdzenia wystawionych świadectw znając dane użytkownika, VIN pojazdu lub numer rejestracyjny. Ponadto, zgodnie z zapisami ww. instrukcji, ewidencje wydawanych świadectw dopuszczenia pojazdów do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych stanowiły wykazy spraw zbioru dokumentów stanowiących podstawę do wydania decyzji dopuszczającej pojazd do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych.

(dowód: akta kontroli, tom I str. 426-447, 510)

W kontrolowanym okresie liczba wydanych świadectw dopuszczenia pojazdów wyniosła w roku: 2012 – 507 nowe i 641 przedłużenie; 2013 – 596 nowe, 637 przedłużenie i 3 duplikaty; 2014 – 677 nowe i 683 przedłużenie; 2015 (do 31.06.br) – 315 nowe i 996 przedłużenie. W tych okresach w Oddziale TDT nie wystawiano świadectw dla Sił Zbrojnych RP. Baza wydanych świadectw (rejestr) obejmuje tylko i wyłącznie świadectwa wydane przez Oddział TDT w Lublinie, nie zawiera żadnych innych świadectw (z innych Oddziałów TDT).

(dowód: akta kontroli, tom I str. 448)

⁴² Dalej: Instrukcja z dnia 19.02.2015 r.

Tryb sprawdzania wymagań ADR realizowany był w trakcie badań technicznych, wykonywanych przez inspektora TDT. Z przeprowadzonego badania inspektor TDT każdorazowo sporządzał protokół z badania, w którym potwierdzał spełnienie wymagań ADR lub też ich niespełnienie. Protokół z badania urządzenia wystawiony przez inspektora TDT był dokumentem stanowiącym podstawę do wystawienia świadectwa ADR. Analizą kontrolną objęto 20 wniosków, złożonych w Oddziale TDT (po 5 z lat 2012, 2013, 2014 i I półrocze 2015 r.). Wszystkie badane sprawy zawierały dokumenty wymagane do wystawienia/przedłużenia świadectwa dopuszczającego pojazd do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych, co spełniało wymogi cyt. powyżej Instrukcji dot. trybu wystawiania/przedłużania świadectw do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych w Oddziale TDT. Zgodnie z art. 35 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, sprawy dotyczące wydania świadectwa dopuszczenia pojazdu ADR, w przypadku złożenia przez wnioskującego kompletnego wniosku, zostały załatwione niezwłocznie, w terminie nieprzekraczającym miesiąca od jego wpływu. Natomiast wnioski, w których występowały braki formalne traktowane były następujący sposób: zgodnie z art. 64 § 4 K.p.a. oraz ww. Instrukcją z dnia 19.02.2015 r. Oddział TDT wystawiał wezwania do uzupełnienia braków. Brak reakcji podmiotu składającego, w terminie 7 dni określonym do usunięcia braków, powodował pozostawienie wniosku bez rozpatrzenia, o czym każdorazowo był powiadamiany wnioskodawca.

Świadectwa dopuszczenia pojazdu ADR wydawane były w drodze decyzji administracyjnej, na podstawie art. 60 ust.4 ustawy o przewozie towarów niebezpiecznych oraz według wzoru, określonego w rozporządzeniu Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 15 lutego 2012 r. w sprawie świadectwa dopuszczenia pojazdu ADR⁴³.

(dowód: akta kontroli, tom I str. 192-425)

Ustalono, że w wydanych do listopada 2014 r. świadectwach dopuszczenia pojazdu ADR brak było pouczenia, dotyczącego możliwości złożenia odwołania jak też stanowiska służbowego osoby upoważnionej do wydania decyzji. Wydawanie świadectw dopuszczenia pojazdu ADR jako załączników do decyzji administracyjnej wynikało z treści pisma Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 14 października 2014 r.

Kierownik Oddziału wyjaśnił m.in., że wzór świadectwa dopuszczenia pojazdu ADR wprowadzony został rozporządzeniem i nie mógł być modyfikowany przez TDT. Jak wskazało w swoim piśmie z dnia 14 października 2014 r. Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, świadectwo dopuszczenia pojazdu ADR musi odpowiadać wzorowi określone w odpowiednich przepisach międzynarodowych i krajowych, a więc nie można było ingerować w jego treść poprzez zamieszczanie w nim dodatkowych elementów, w tym pouczeń. Od początku stosowania w obrocie prawnym świadectw dopuszczenia pojazdów ADR brak było przypadków podważenia ich ważności. Niezwłocznie po dokonaniu analizy ww. pisma MliR i przygotowaniu w szczególności wzoru stosowanych decyzji administracyjnych, świadectwa dopuszczenia pojazdu ADR wydawane są jako załączniki do decyzji administracyjnych. Ponadto wyjaśnił, że świadectwa dopuszczenia pojazdów ADR są decyzjami uwzględniającymi w całości żądanie strony, a art. 107 § 4 K.p.a. przewiduje możliwość odstąpienia od uzasadnienia decyzji, która w całości uwzględnia żądanie strony. Powyższe wyjaśnienia odnoszą się też do decyzji w sprawach przedłużenia dotychczasowego świadectwa dopuszczenia pojazdu ADR.

⁴³ Dz. U. z 2015 r., poz. 320.

(dowód: akta kontroli, tom I str. 449-453)

W kontrolowanym okresie TDT nie prowadził ewidencji wpłat za świadectwa dopuszczenia pojazdu ADR w podziale na poszczególne Oddziały Terenowe. Na etapie księgowania otrzymanych wpłat nie było możliwości przyporządkowania jej do danego Oddziału Terenowego. Szacunkowe wpływy z tytułu opłat za wydane świadectw dopuszczenia pojazdu ADR możliwe są do wyliczenia na podstawie liczby wydanych świadectw (150 zł za świadectwo).

(dowód: akta kontroli, tom I str. 454)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

6. Gospodarka finansowa Oddziału TDT, w kontekście zapewnienia bezpiecznej eksploatacji urządzeń technicznych oraz realizacji zadań dotyczących drogowego przewozu towarów niebezpiecznych.

Opis stanu
faktycznego

6.1. Corocznie w latach objętych kontrolą Kierownik Oddziału sporządzał projekt planu finansowego, zawierający przewidywane przychody i koszty. Projekt przekazywany był w terminach określonych przez jednostkę nadrzędną. Przy planowaniu przychodów uwzględniano: przewidywane wykonanie roku poprzedzającego rok planowany; liczbę posiadanych urządzeń w prowadzonej ewidencji i jej zmiany w stosunku do roku poprzedniego; cennik wydany przez Ministra Gospodarki w sprawie wysokości opłat za czynności jednostek dozoru technicznego oraz pozostałe obowiązujące cenniki. Przy planowaniu kosztów uwzględniano m.in. zużycie materiałów, koszty eksploatacji pomieszczeń, samochodów, koszty usług pocztowych, remontowych, telekomunikacyjnych, informatycznych, transportowych, podatek od nieruchomości, opłaty urzędowe, notarialne, sądowe, koszty naprawy sprzętu, koszty reprezentacji i reklamy, koszty szkoleń i konferencji. Przychody w latach objętych kontrolą pochodziły z działalności dozorowej i wyniosły 3.263.248 zł w roku 2012; 3.258.658 zł w roku 2013 (spadek o 0,14%), 3.422.266 zł w 2014 (wzrost o 5% w stosunku do roku 2013). W 2012 r. koszty zamknęły się kwotą 2.022.961 zł w tym: wynagrodzenia osobowe i pochodne - 1.511.164 zł, zużycie materiałów - 108.268 zł, amortyzacja - 78.386 zł, pozostałe usługi obce - 88.177 zł, podatki i opłaty - 7.715 zł i pozostałe koszty - 223.251 zł, usługi remontowe - 6.000 zł. Koszty w 2013 r. wyniosły 1.953.825 zł, z czego wynagrodzenia osobowe i pochodne - 1.271.353 zł, zużycie materiałów - 75.214 zł, amortyzacja - 72.475 zł, pozostałe usługi obce - 116.980 zł, podatki i opłaty - 4.188 zł, pozostałe koszty - 154.827 zł. Koszty w 2014 r. wyniosły 2.072.819 zł, z czego wynagrodzenia osobowe i pochodne wyniosły 1.537.850 zł, zużycie materiałów - 118.718 zł, amortyzacja - 67.904 zł, pozostałe usługi obce - 144.198 zł, podatki i opłaty - 4.922 zł i pozostałe koszty - 199.227 zł. W latach 2012 - 2014 przychody stanowiły odpowiednio 161,3%, 166,8% i 165,1% kosztów. W okresie objętym kontrolą zmniejszeniu uległy jedynie koszty amortyzacji. Kierownik Oddziału wyjaśnił, że zmiany zasad w finansowaniu działalności TDT związane z zaprzestaniem pobierania opłaty rocznej po wprowadzeniu w życie

zapisów rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 27 listopada 2014r.⁴⁴ zmieniającego rozporządzenie w sprawie wysokości opłat za czynności jednostek dozoru technicznego, nie wpłynęły na zmianę kosztów działalności inspekcyjnej, związanych z przewozem towarów niebezpiecznych.

(dowód: akta kontroli tom II str. 115-116, 171-172)

W latach 2012-2015 obowiązywała „Procedura procesu windykacji wierzytelności, zasad i trybu umarzania wierzytelności TDT”⁴⁵. Zgodnie z tą procedurą pracownik Oddziału co najmniej dwa razy w miesiącu otrzymywał z jednostki nadrzędnej wykaz podmiotów z zalegającymi płatnościami (dane podmiotu, adres, termin płatności, kwota do zapłaty, nr dokumentu). Następnie z każdym z dłużników prowadził rozmowy telefoniczne lub korespondencję e-mail. Z każdej rozmowy sporządzał notatkę służbową. W przypadku bezskuteczności wymienionych metod postępowania, pracownik kompletował dokumenty (kopie korespondencji i notatek służbowych, wyciąg z KRS, KRD, kopie rachunków lub faktur, wniosków o zarejestrowanie lub wyrejestrowanie urządzeń, kopie dowodów osobistych, numery kont bankowych) i przysyłał do jednostki nadrzędnej. W procesie windykacji uczestniczyli również inspektorzy TDT. Działania te pozwalały zebrać komplet informacji i przekazać do TDT w Warszawie (dokumentacja niezbędna do skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego). Liczba podmiotów, dla których minął termin płatności na wystawionych przez Oddział rachunkach, na dzień 30.06.2015 r. wynosiła 73, łączna kwota zaległości wynosiła 186.133 zł. Dla 26 podmiotów w stanie upadłości sporządzono odpisy aktualizujące na kwotę 34.464 zł, kwota ta nie została umorzona, ze względu na prowadzone postępowania upadłościowe. W pozostałych przypadkach prowadzone były działania windykacyjne. Analizą postępowania windykacyjnego objęto dwóch dłużników, których łączna kwota zaległości na dzień 30.06.2015 r. wynosiła 125.253 zł (67,3%). Wszystkie czynności przewidziane w obowiązującej Oddział procedurze zostały przeprowadzone.

(dowód: akta kontroli tom II str. 85-116)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność skontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Zapewnienie bieżącego monitorowania ważności decyzji zezwalających na eksploatację urządzeń.
2. Podjęcie działań w celu zapewnienia, aby w odniesieniu do urządzeń transportowych do przewozu towarów niebezpiecznych (cysterny wykorzystywane w ruchu drogowym), były wydawane decyzje zezwalające/nie zezwalające na ich eksploatację, zgodnie z wymogami ustawy o dozorze technicznym.
3. Podjęcie działań w celu ustalenia jednolitych kryteriów przy dokonywaniu ocen kwalifikacji osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

⁴⁴ Dz. U. poz. 1675.

⁴⁵ Zarządzenie nr 2 Dyrektora TDT z dnia 3.01.2012 r., zarządzenie nr 46 Dyrektora TDT z 25.09.2012 r., zarządzenie nr 34 Dyrektora TDT z 27.10.2014 r.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴⁶ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, dnia 9 października 2015 r.

Kontroler
Roman Pajer
Specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Lis

.....
podpis

.....
podpis

Kontroler
Dariusz Barej
Specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

⁴⁶ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096